

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING
„OOST EN WEST”

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kosteloze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: — *Premie: Insulinde Kalender.* — Een beroep op de leden van onze Vereeniging. — *De Communistische woelingen in het Verre Oosten.* — *Uit den Belgischen Congo.* — *Van Week tot Week.* — *Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.* — *Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers.* — *II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers.* — *Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht.* — *Suriname.* — *Curaçao.* — *Berichten der afdelingen.* — *Nagekomen Berichten.* — *Mededeelingen.* — *Van onze adverteerders.* — *Bestemd voor uitzending naar Ned.-Indië.* — *In Nederland aangekomen Verlofgangers.* — *Adresveranderingen van Burgerlijke Ambtenaren, Officieren en Onderluitenanten met verlof.* — *Adresveranderingen van Gepensioneerden.* — *Mutatiestaat van 7 tot 14 Januari 1931.*

Premie: Insulinde Kalender.

Ter aanmoediging van het toetreden tot onze Vereeniging, heeft het Hoofdbestuur een premie uitgelooft — voor zoolang de voorraad strekt — aan elk lid dat een nieuw lid, of meer leden, aanbrengt.

Die premie bestaat in den bekenden, typografisch als anderszins, bijzonder fraai uitgevoerden Insulinde kalender 1931 (Uitgave Weenenk en Snel, 's Gravenhage).

De kalender werd bewerkt en van foto's voorzien door den heer dr. W. G. N. v. d. Sleen te Haarlem en is in den handel voor f 3.50 verkrijgbaar.

Een beroep op de leden van onze Vereeniging.

Als gevolg der tijdsomstandigheden — elke verdere aanduiding overbodig — heeft een aantal leden zich genoopt gezien hun lidmaatschap voor het einde van het vereenigingsjaar op te zeggen.

De opengevallen plaatsen moeten worden aangevuld en daartoe roepen wij dringend de welwillende medewerking in van hen die onze Vereeniging trouw wilden en konden blijven.

De ervaring leert dat de verwachting te hoog gespannen zou zijn als wij ons voorstelden dat elk lid een ander aanbrengt, hoewel dit zeer wel mogelijk is; een dergelijk algemeen verzoek in het Vereenigingsleven treft nu eenmaal geen doel en de overigens uitnemende gedachte is blijkbaar niet te verwezenlijken, want het komt niet voor dat een bestaande Vereeniging, in enkele dagen, haar ledental verdubbeld ziet.

Maar, waar wij ditmaal, wèl op mogen hopen is dit, dat althans een deel van onze leden die kennis nemen van dit verzoek tot medewerking om nieuwe leden aan te brengen, hieraan gevolg zullen geven in het besef dat zij juist in dezen tijd, de Vereeniging een uitnemend

W. J. M. SIMONIS'
BEDDENMAGAZIJN
GROENMARKT 34
TEL. 114420 DEN HAAG

GROOTSTE KEUZE
LEDIKANTEN - MATRASSEN - DEKENS
Onze „PHOENIX” Matrassen (Gedep.) overtreffen elk ander soort in aangename ligging en soliditeit. Honderden tevredenheidsbetuigingen ter inzage

de dienst kunnen bewijzen door het hunne bij te dragen tot de aanvulling der opgegevallen plaatsen.

Ons verzoek berust nog op de stellige overtuiging dat talloos velen in den lande bereid zullen worden bevonden tot toetreding zoo zij slechts even door een oud lid daartoe aangezoekt worden. Voor die kleine moeite zijn wij, bij voorbaat, erkentelijk en gaarne zullen wij hiervan blijk geven door de aanbieder van den fraaien Insulinde-kalender.

Het Hoofdbestuur.

De Communistische woelingen in het Verre Oosten.

Indo-China en Nederl.-Indië.

Men beoordeele elke daad in haar stelsel.

Dat men elke zaak in haar eigen tijd moet zien, is een waarheid waarmede vrijwel algemeen rekening wordt gehouden. Maar dat men een zaak niet moet beoordeelen buiten het stelsel, waarvan zij een onderdeel uitmaakt, dat men de beteekenis van een handeling niet moet bepalen buiten het stelsel, waarvan zij een moment vormt, deze waarheid komt nog geenszins algemeen tot haar recht. Ten deze wordt vaak gezondigd wanneer een daad, een maatregel, een besluit van een koloniaal bestuurder in het buitenland geprezen wordt en ten voorbeeld wordt gesteld voor het optreden van macht- of gezaghebbers in onze koloniën. Daarbij past dan de uitgesproken of onderstelde gevolgtrekking: wat zou 't ten onzent beter gaan, als hier ook zóó werd gehandeld!

Indien men de beteekenis van twee daden bepaalt als onderdeel van 't geheel waarin zij behooren, dan zal soms van de tegenstelling, die er aanvankelijk in gezien werd, niets meer overblijven; zij kunnen beide logisch passen in den tijd en de omstandigheden, dat is in den momenteelen groei van het stelsel waarin zij toepassing vinden. Wie zich tot vergelijken geroepen voelt, heeft meer recht tot spreken wanneer hij stelsel naast stelsel, dan wanneer hij daad naast daad in beschouwing neemt.

Deze overweging drong zich weer bij ons op nu enkele Indische bladen in bespiegelingen, ten beste gegeven in verband met de reis van gouverneur-generaal jhr. de Graeff naar Indochina, de flinkheid van de Fransche regeering, bij haar optreden tegen de woelingen in die kolonie, stellen tegenover het beleid der N. I.-regeering ten aanzien van de Indische extremisten.

Het Fransche beleid wordt flinker en pittiger genoemd, geroemd worden de krasse maatregelen om het communisme te onderdrukken, terwijl onze regeering nog een welwillende houding aannam tegen die extremisten, ook zelfs nog nadat gebleken was hoe de Partai nasionalis Indonesia in nauw contact stond tot de Liga tegen koloniale onderdrukking, die een product van Moskou is. De hierbij passende conclusie moet dan ook weer zijn, dat men hoopt dat onze Jandvoogd in Indochina wel

ALLE INLICHTINGEN GRATIS!

VRAAGT WONINGGIDS!

VESTIGT U TE HILVERSUM!!
"OLTHOFF'S"
LAND- & WONINGBUREAU
LANGESTRAAT 67 TEL. 1763

5295

Leden van „Oost en West”.

Het aangewezen adres voor 1e kwaliteit Melk en Melkproducten is de N.V. Melkinrichting „DE NIEUWE LANDBOUW” 5443
DEN HAAG: SCHEVENINGEN:
N.W. Buitensingel 50 Wassenaarsche str. 127
Telefoon 333855. Telefoon 550363.

RESTAURANT EN PENSIOEN BAZARSTRAAT 17-19 DEN HAAG
Het huis voor goed en goedkoop eten
Lunch, Diner en à la Carte
H. WEILEMANN, v/h Chef-Kok „KEMPINSKI”

5419

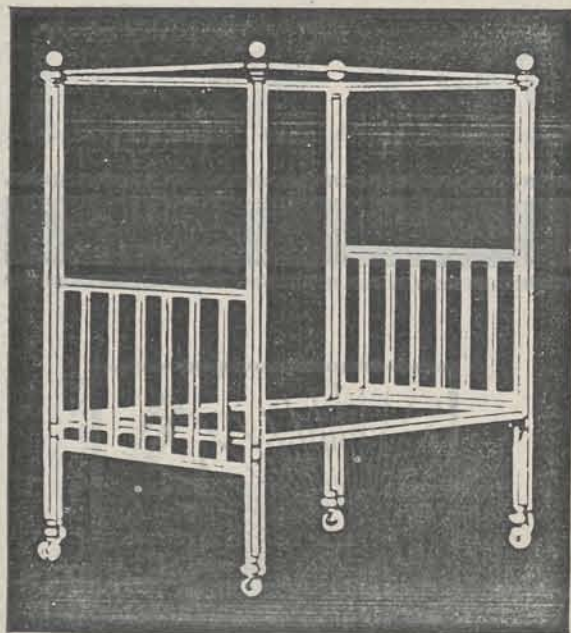
P. G. C. HAJENIUS OPGERICHT 1826 5467
AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE
Rokin 92/96 Noordeinde 64
SIGAREN SIGARETTEN, TABAK

Instituut Internaat **Hömmes** Hoogezand Holland
VRAAGT GRATIS PROSPECTUS

5350

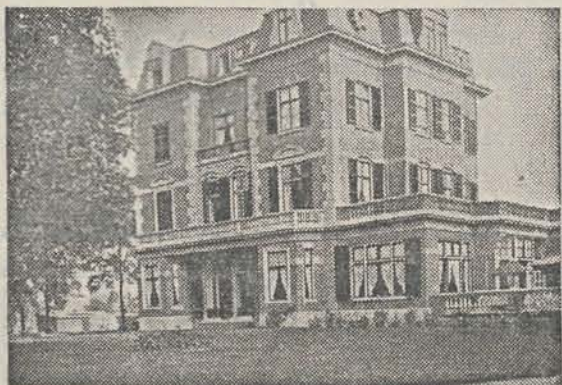
LOUIS KORIJN & Co. Anno 1880 5516
Hoofdkantoor: AMSTERDAM, Heerengracht 418
Bijkantoor: 's-GRAVENHAGE, Mauritskade 1
Telefoon 115960 (3 lijnen)
Haagsche Beurs, Telefoon 110616
EFFECTEN - COUPONS

WESSELING & Co.
ACCOUNTANCY EN BELASTINGZAKEN
LEIDEN - ST. AAGTENSTRAAT (h. Steenstr.)
TELEF. 2092 5635

HET IDEALE TROPENLEDIKANT

voor allen, die naar Indië vertrekken! Prijs vanaf f 21.50
Fa. J. F. HENDRIKS
 GEDEMPTE BURG WAL 65 5042
 DEN HAAG - TELFFOON No. 110786
 Aanbevolen adres door „Oost en West“

HERSTELLINGSOORD

„Huize Maria Emalia Dorrepaal“

gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving met grooten tuin en waterpartij Uiterst geschikt voor repatrieerenden en herstellenden, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. Pension f 3.— à f 4.— per dag. Prospectus met alle gewenschte inlichtingen worden, op verzoek, toegezonden door de Directrice: West-Vlietweg 115, Voorburg. 5549

N.V. „MEUBELKUNST“

MODERNE WONINGINRICHTINGEN
 „Indanthren“ Meubel- en Gordijnstoffen

Meubelen naar ontwerp van A. Lucas, Meubelarchitect. Eigen fabriek. — Werkplaats: Witte-Rozenstraat 27.
 Toonkamers: 5484
WITTE-ROZENSTRAAT 36-LEIDEN - TEL. 524

Fa. P. S. ANES, Brandstoffenhandel

Contractante der Staatsmijnen in Limburg
 Verkoop van uitsluitend EERSTE KWALITEITEN Brandstoffen 5174
OUDE HEERENGRACHT 19, LEIDEN. TEL. 587

Een heeleboel menschen, die denken, dat zij hun principes getrouw blijven, blijven in de werkelijkheid hun vooroordeelen getrouw en, terwijl het eerste een teeken van kracht is, is het andere een teeken van zwakheid. (De Zakenwereld).

KAWEE'TJES

AMERSFOORT

Stoomwasscherij „DE HOOP“

(GEBR. NIEUWLAND) 530X
 Tel. no. 170. **AMERSFOORT.**
 Beveelt zich beleefd aan bij Indische Familien.

Electro-Technisch en Werktuigkundig Bureau

B. SCHOOLEMAN 5543
 v. Persijnstraat 19 Tel. 423 **AMERSFOORT**

APELDOORN

ELECTRISCHE MEUBELFABRIEK

H. SCHUILENBURG en L. v. d. VLIET 5317
 Complete Meubilering volgens opgaf en tekening
Kanaalstraat 21 - APELDOORN

Prachtig Kasteel 5511

met veel natuurschoon en wijnbergen te koop in Frankrijk. Eigenaar is Oud-Indischman en Hollander. Prijs zeer laag. Volledige omschrijving wordt op aanvraag gaarne gezonden door: H. H. FONGERS, Sprengeweg 128, Apeldoorn.

A. M. DE WEERD

Bloemenmag. „CORONA“ - Brinklaan 1 - Tel. 569
APELDOORN 5331

Fotografisch Atelier en Fotohandel

PH. G. STARKE
 Hoofdstraat 172 5327 Telefoon 630
APELDOORN

H. BENNINK, Hoofdstraat 157, Apeldoorn

Boter- en Kaashandel — Telefoon 169
 Het adres voor inderdaad fijne KAASSOORTEN.
 Zoowel inlandsche als buitenlandsche soorten.
 Roomboter steeds versch voorradig. — Groote keuze
 Comestibles en Fijne Vleeschwaren. — Kaasverzending
 naar de tropen. Goede overkomst gegarandeerd. 5513

HILVERSUM

FIRMA D. BRANDSMA - HILVERSUM

Telefoon 1642 - GROEST 82a - Postrek. 32558
 FABRIEK VAN METAALVERSIERING - VERNIKKELEN
 BRONZEN - MOFFELN - ZANDSTRAAL-INRICHTING
 Rijwielwerk uitsluitend voor den handel 5366

Hotel, Café - Restaurant „Hof van Holland“

KERKBRINK HILVERSUM
 — Schitterende Terrassen — Garage —
 Gerenommeerde Keuken 5422
 — Groote en kleine zalen disponibel —

Kunsthandel v. d. Lee

LANGESTRAAT 90B - HILVERSUM
 Speciaal adres voor vakkundig restaureeren van
 oude en nieuwe kunstwerken,
 Ontwerpen enz. (picturaal en plastiek).

ROTTERDAM.

Huwelijksuitzetten.

Fa. BERN. CONRADS 5568
 Groote Markt no. 8. — Tel. 11057. — ROTTERDAM.
 Ind. Huwelijksuitzetten n. maat. — Vraagt prijscourant.

AMSTERDAM

J. DE VRIES & ZOON

Kastanjeweg 14 AMSTERDAM
 Handel in AARDAPPELEN, GROENTEN en FRUIT.
 En gros 5127 En détail
 (Alle bestellingen worden per auto thuisbezorgd)

Kunsthandel JACQUES AA

Vijzelstraat 105. — Telefoon 30798. — Amsterdam.
 Origineele Schilderstukken, Etsen, Pastels, van bekende Meesters, w.o. Hobbe Smeets-Garf, Versteeg, Martin Monnikendam etc. — Vakkundige, gratis verpakking voor de tropen. 5525

Verhuur-Inrichting van Luxe Fiat Automobielen

— 22660 Telefoonnummers 22689 —
 Speciaal adres voor Toer- en Trouwwerk.
 Garages: Albert Cuypstraat 33-35 en Weesperplein 18.
AMSTERDAM 5489
 Aanbevolen adres voor leden van „Oost en West“.

Complete Meubilering Arnold Houtschilt

Singel 283 - Amsterdam 5433

N.V. DE AMSTERDAMS HE BOEKHANDEL

GEINTUURBAAN 151 P. C. HOOFDSTRAAT 125
 Telef. 22004 Telef. 23517
 Nederl., Fransch, Duitsch, Engelsch, Spaansche boeken. Steeds het nieuwste voorhanden. Catalogus op aanvraag gratis. Omgaande levering van School- en Studieboeken. 5515

Hotel-Restaurant „Terminus“

Warmoesstraat 111, Amsterdam C. Tel. 41836
 50 kamers met stroomend koud en warm water. — Centrale verwarming. 5557

DEVENTER

Fa. Wed. G. J. EILANDER

Brink 85-86. Telefoon 198. **DEVENTER**
 Kantoorboekhandel 5349
 Vulpennennen Schrijfmachines

ARNHEM

GESCHER & KEMPER

Ketelstraat 36 **ARNHEM** Telefoon 25601
Complete Meubilering 5422

BREDA.

FIRMA H. PUNT

Haven 19. Telef. 344. **BREDA.**
Brandstoffenhandel. 5273

A. DE KONING & ZOON - GINNEKEN

— DESKUNDIGE TUIN-ARCHITECTUUR —
 AANLEG EN ONDERHOUD VAN TUINEN
 Rotstuinen — Borders — Flagstons Tuinpaden
 Artistiek Bloemwerk — Speciale Cacteeën Cultuur
MOLENSTRAAT 9 5265 Telefoon 1499 (Breda)

Mineraalwater- en Limonadefabriek „DE KROON“

Haven 20 **BREDA** Telefoon 510
 Alle soorten Wijnen — Bieren — Stout
 Victoria-Water — Fruit-Soda — Vichy-Water
 — Levering aan particulieren — 5264

U WEET TOCH WEL!!!

Het adres voor uw WILD en GEVOGELTE, ook voor buiten Breda. 5275
W. VAN DE WAAL BREDA.
 Hofleverancier. — Telefoon 62.
 — Vraagt prijscourant —

FOTO-, KINO-, PROJECTIE-HANDEL

N. v. ZIJVERDEN Jr. 5380
 KORTE BRUGSTRAAT 12 - BREDA - TEL. 486

HET ADRES VOOR AMATEURS

N.V. v/h Broese en Peereboom

Algemeene en Wetenschappelijke Boekhandel.
 Electriche Drukkerij. Uitgave Bredasche Courant.
 Advertentie-Bureau. — Ruime voorraad, snelle levering van alle gewenschte boeken en tijdschriften. 5377

LEIDEN

GROENTEN- EN FRUITHANDEL

J. G. VAN EVERT
HAARLEMSTR. 265 - TELEF. 1909 - LEIDEN
 AANBEVOLEN ADRES VOOR LEDEN VAN OOST EN WEST 5507

PATHÉFOON RADIO

MUZIEKHANDEL FIRMA J. VAN ZIJP & Zn.
 Haarlemmerstraat 299 - Telefoon 711
 Filiaal: Steenstraat 22 - Telefoon 2381 - Leiden 5508

SCHRÖDER

GROENMARKT DEN HAAG

TELEFOON 1-1-6-1-7-3 5506

OPRUIMING

JANUARI 1931

VAN EEN PARTIJ
WOLLEN- EN DONSDEKENS
VITRAGES
TAFEL- EN DIVANKLEEDEN
LEDEREN CLUBFAUTEUILS
ENKELE COMPLETE
SLAAPKAMERAMEUBLEMENTEN
EXTRA LAGE PRIJZEN

iets zal hebben geleerd van gouverneur-generaal Pasquier.

Nu hebben de leiders van de verzetsbeweging in Indochina echter gezorgd voor een coup de théâtre, die doet denken aan een niet geslaagde enscenering van bestuurswege van mooi en rustig gebied.

Nadat de Fransche landvoogd bij zijn bezoek aan N.-I. den indruk moet hebben gekregen, dat het onze regeering gelukt is met de door haar toegepaste middelen de leiding weer zoo in handen te krijgen, dat rust, orde en veiligheid in onze gewesten minstens even goed verzekerd zijn als in de in dit opzicht meest gunstigste kolonie ter wereld, heeft de regeering van Indochina haar best gedaan om den haar bezoekenden Nederlandschen landvoogd in dit opzicht zooveel mogelijk ook een goeden indruk mee te geven. Maar de revolutionaire elementen hebben, zooals men weet, deze poging door een gebeurtenis op 7 November ten spot gemaakt. Door de later t.z. nog bekend geworden bijzonderheden weet men bovendien dat men het gelukkig moet prijzen, dat alles zoo is afgelopen. Ware de toelag gelukt, dan zou veel erger gebeurd zijn.

Na een allerhartelijkste ontmoeting tusschen de twee landvoogden, onder een reeks van schitterende feesten van eenige dagen, reisden de twee gouverneurs-generaal den 7en November in Noord-Annam van Hanoi naar Hué. Vlak achter hen hebben zich daar in de streek om en bij de spoorlijn, ernstige rellen afgespeeld. De militaire post te Canloc werd overvallen, de aanslag werd afgeslagen. Nabij Hongson had een ontmoeting plaats tusschen oproerlingen en een militaire patrouille. Te Yen Xuan dreef een patrouille van het vreemdelingen-legioen een samensholing uiteen. Een troep van een 500-tal verzetslieden maakte zich meester van het station Chasi, de stationschef werd medegenomen; achtervolgd door een detachement van het vreemdelingen-legioen, kwam 't tusschen deze twee tot 'n treffen; de stationschef werd weer bevrijd. Voor Phudien verscheen een troep van circa 1500 gewapenden, die ook afgeslagen werd. Bij al deze gelegenheden, die zich ongeveer tegelijk afspeelden, vielen dooden en gewonden.

Het gelijktijdig optreden wees op organisatie en leiding. Kon eerst nog gedacht worden, dat het laten voorbijgaan van den extra-trein der gouverneurs-generaal, wees op de bedoeling van een luidruchtige demonstratie, al heel spoedig vernam men dat de bedoeling een heel andere, een van veel verder gaande strekking geweest was. De Fransche correspondenten hebben hierover niet veel overgezeind, maar de Aneta-correspondent nam het hierop volgende op in het verslag dat de Indische bladen ruim een maand na het gebeurde publiceerden.

„De Franschen lieten den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië midden in den nacht per extra-trein reizen door een sedert Februari j.l. in voortdurenden staat van onrust verkeerd gebied.

Ziehier wat er gebeurd is.

VEREENIGDE OCTROOIBUREAUX

BEËFDIGDE OCTROOIBEZORGERS

H. J. KOOY - Ir. H. J. J. WEURMAN

BEZUIDENHOUT 69 'S-GRAVENHAGE
TELEFOON 772080 772081 772082

AANVRAGEN VAN OCTROOIEEN VOOR UITVINDINGEN EN DEPONEEREN VAN HANDELS- EN FABRIEKSMERKEN IN ALLE LANDEN. 5415

De Fransche autoriteiten vernamen vóór ons vertrek van Hanoi, dat er in de omstreken van Vinh weer iets broeide, en lieten deswege den extra-trein naar Hué, die om 7 uur 30 's avonds moest vertrekken, een uur vroeger, namelijk om 6 uur 23, reeds gaan.

Dit is naar alle waarschijnlijkheid de reden geweest, dat de communisten, die, zooals de officieele berichten luiden, denzelfden nacht o.a. een station overvielen en bezetten en den stationschef gevangen namen, overal te laat kwamen om den trein met de beide gouverneurs-generaal er in, kwaad te doen. Men begrijpe de situatie goed.

De opstandelingen hebben in Annam geheel het achterland tot hun beschikking. De Fransche macht strekt zich, door het ontbreken van verharde wegen en geringe bekendheid met het binnenland, niet verder uit dan een kuststrook, varierend van dertig tot zeventig mijl, waar doorheen de spoorweg in Noord-Annam en de verder naar het Zuiden eveneens dicht langs de kust aangelegde autoweg loopen.

In die vrij smalle kuststrook nu, hebben de Franschen met een sterke troepenmacht een soort geconcentreerde linie gevormd. Daarbuiten is de opstandige Annamiet de baas, precies als vroeger bij ons de Atjeh in den Atjeh-oorlog. Het verschil is alleen, dat de Franschen er nog niet aan schijnen te denken om in het binnenland te gaan patrouilleeren en er aldus de benden opstandelingen op te jagen en te vernietigen.

Het is tengevolge van die zeer uitgestrekte kustlinie van meer dan 1000 kilometers uiteraard gemakkelijk voor de opstandelingen, om plotseling op bepaalde punten een aanval te doen en er voor korten tijd de baas te worden.

Zeer spoedig komt zulk een feit echter de troepencommandanten ter oore en kort daarna heeft men er genoeg soldaten geconcentreerd, om de kwaadwilligen weer weg te jagen.

Iets dergelijks schijnt er dus in den nacht dat de gouverneurs-generaal met gevolg er voorbij reden, te zijn gebeurd. En de overmeestering van een spoorwegstation alleen reeds geeft aanleiding tot het vermoeden dat die aanvallen er op gericht waren den extra-trein aan te houden en de beide excellenties plus een Fransch generaal (Bonnet) en verder gezelschap aan te houden.

Tot zoover de aanhaling uit de Aneta-correspondentie.

Sedert een jaar volgt de eene uitbarsting van verzet in Indochina op de andere. Daar heerschen toestanden, die geheel anders zijn dan in onze Oost; men past daar bij andere kwaal-verschijnselen andere remediën toe. Daar heeft men de Van Heutsz-periode nog door te maken, en dit valt er samen met de Komintern-bestrijdingsperiode (die ten onzent — een geluk — na elkander gekomen zijn). Wil men het optreden van den gouverneur-generaal Pasquier tegen de belhamels flink en pittig noemen, ons goed. Maar of een zoodanig optreden daarom aan den gouverneur-generaal van N.-I. ten voorbeeld mag worden aanbevolen, dat veroorloven wij ons te betwijfelen en te bestrijden.

De leering die jhr. de Graeff getrokken zal hebben uit hetgeen hij gezien en waargenomen heeft, zal dan ook wel niet zijn een: ter navolging.

In beginsel staan de twee gouverneurs-generaal voor de evolutie der twee koloniën hetzelfde stelsel voor. Onze landvoogd heeft dit tot uiting gebracht in zijn veel-besproken tafelrede te Hanoi. Beide landvoogden zijn zich ook bewust van het uit Moskou op beide koloniën gerichte gevaar. Maar in de maatschappelijke opbouw zijn de twee gebieden niet even ver gevorderd, de kans voor de communistische bedrijvigheid is hier en ginds niet gelijk, in de politieke en maatschappelijke evolutie heeft Nederland in het Oosten een voorsprong op Frankrijk. Als Frankrijk er nu reeds op z'n Nederlandsch deed, zou 't verkeerd doen; als Nederland er nu nog op z'n Fransch deed, zou 't verkeerd doen.

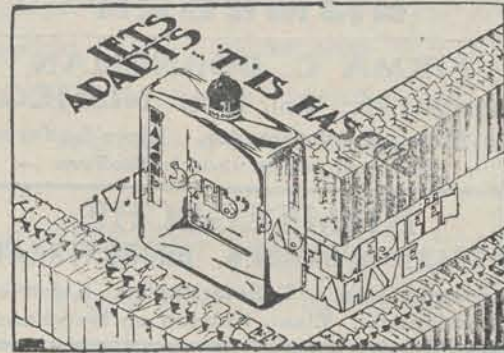
Hiermede is niet gezegd, dat wat onze Indische regeering doet per se te loven is, maar men legge haar daden bij de beoordeeling den Nederlandschen niet den Franschen maatstaf aan.

Wat ook te denken geeft is, dat gouverneur-generaal Pasquier naar Frankrijk is gevlogen met de bedoeling bij de regeering te Parijs voor Indochina de toepassing te bepleiten van een politiek, waarbij die, welke in Nederlandsch-Indië is en wordt toegepast, tot richtsnoer wordt aanbevolen. Hij heeft 't niet getroffen, doordien juist bij zijn aankomst het ministerie Tardieu ten val was gebracht, terwijl het ministerie-Steeg ook thans nog niet op dreef is. Maar zijn bedoelingen zijn toch wel bekend geworden, hij heeft de pers hiertoe ter hulp genomen.

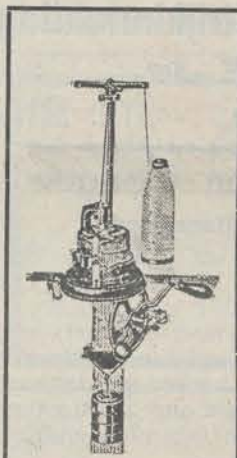
GEBR. VAN OOSTERHOUT - BREDA

GINNEKENSTRAAT 139 — BOSCHSTRAAT 10
TOLBRUGSTRAAT 12 — CERESSTRAAT 30
GINNEKENWEG 138 5291

KOLONIALE WAREN - COMESTIBLES - FIJNE
VLEESCHWAREN - WIJNEN - ZUIDVRUCHTEN

5606

Weet U dat onze Rondbreimachines „Hollandia” in Indië zeer veel gevraagd worden? Reden daarvan is, dat men zelf de mooiste en duurzaamste kleeding, ook kousen en sokken kan vervaardigen. Voor Indië hebben wij eene speciale, fijne cylinder laten vervaardigen, waarover wij de grootste tevredenheden betuigingen mochten ontvangen. Dames welke eertlang naar Indië terugkeeren, verzuimen vooral niet, vooraf deze machine aan te schaffen. Wij geven U geheel gratis les aan huis. Vraagt vrijblijvend inlichtingen, 5592

Breimachinehandel
„HOLLANDIA”
Lange Nieuwstr. 77, Utrecht

KLEEDING
MEUBELN
TAPYTEN enz.

in 12 MAANDEN zeer discrete behandeling

DE
Centrale
Warenmagazijnen
N.Z. VOORBURGWAL 312 - AMSTERDAM

5579

Prins Mauritschool

der Ned. Herv. Gemeente
RESEDASTRAAT 26 - DEN HAAG

School voor I.O. met 7 leerjaren

Opleiding H.B.S., Gymnasium e.d. in 6 of desgewenscht in 7 jaar

Cursussen in Fransch, Duitsch, Engelsch en Handenarbeid

5628

Japon- of Mantelstoffen nodig??

Alleen bij:

5257

S. J. DE GROOT

Wagenstraat 48a - Telef. 115177

Hobbemastraat 47 - Telef. 331601

DEN HAAG

WAAROM??

gaat U Uw welverdiend verlof doorbrengen in ongezellige, onvrije en meestal dure gemeubileerde woningen, terwijl wij U compleet naar Uw eigen smaak en billijk installeren en bij Uw vertrek binnen 12 maanden Uw meubilair weer voor tweederden (2/3) van den kooprijks terug nemen. 5622

Verkoophuis

101 GROOT HERTOGINNELAAN 101 - DEN HAAG

F. J. POT, Dir.

NIJMEGEN

FIRMA C. BORNEMAN
 Houtstraat 16. Tel. 1501. NIJMEGEN.
 Zadelmaker. Autobekleeder. Luxe Lederwaren.
 — Speciaal adres voor hutkoffers — 587

NIJMEEGSCHE 5388
CENTRAAL APOTHEEK, BROERSTRAAT 8.
 Geneesmiddelen. Toiletartikelen. Electricische
 Brillenslijperij. Elast. Kousen en Buikbanden.

HEEMSTEDE

Stoom- Wasch- en Strijkrichting
G. A. RHEE Jr. 5003
 Bleekersvaartweg 5j, Heemstede, - Tel. 28201

Uit den Belgischen Congo.

Reizen in het diepe Binnenland.

Aan een particulier schrijven uit Yolombo (Belgische Congo), gedagteekend 10 November j.l., ontleenen wij het volgende:

..... Eindelijk laat ik dan weer eens iets van me hooren. Ja, het heeft wel heel lang geduurd, maar veel tijd sinds ons vertrek hebben we dan ook niet gehad. Inderdaad, we hebben onze voorloopige standplaats pas bereikt na twee maanden onafgebroken heen en weer gesjouw.

Onze bootreis van uit Antwerpen was prachtig, behalve dan de eerste vier dagen die erg mistig waren. Aan boord was het wel gezellig, maar..... tamelijk weinig passagiers. Dit laatste schijnt men te wijten aan de financieele crisis, die zich ook in Congo, zooals ik persoonlijk kon constateeren, sterk doet gevoelen.

De twee havens die we aangedaan hebben: Lissabon en Santa Cruz, hebben we jammer genoeg niet kunnen bezichtigen, daar de tijd ontbrak. Wel hebben we er heerlijk fruit kunnen koopen.

Na een zeventiendaagsche zeereis arriveerden we behouden en wel te Boma.

De Congostroom is heel mooi, en op sommige plaatsen erg breed. Het water ervan is bruin en ziet er vrij vuil uit. Ook bevinden er zich verschillende groote zandbanken in den stroom. De oevers zijn hier en daar beplant met klapperboomen. Verder ziet alles er tamelijk wild uit. Nochtans bevinden zich hier en daar kleine plantages, en van tijd tot tijd ziet men vanaf de boot de fabrieken van de verschillende in Congo gevestigde handelshuizen, zooals de S. A. B., de C. C. B. enz.

Het oog wordt ook nog getroffen door de hooge heuvels, die zich een weinig verder op bevinden. Gedurende het regenseizoen moeten deze heelemaal groen zijn, doch toen wij ze zagen, dat was zoowat op het laatste van het droogseizoen, waren ze absoluut kaal en totaal verschroeid. Zoo erg zelfs dat er hier en daar groote branden, hier „broune branden” genaamd, ontstonden.

Boma, onze eerste aanlegplaats in Congo, is eerder klein dan groot. Er wonen verschillende staatsambtenaren, die er wel aardige huizen hebben. Verder zijn er vier à vijf groote winkels, een Bank, en een zeker aantal kleinere gebouwen, die als pakhuizen dienst doen.

Als je te Boma bent, moet je nog een uur of vier varen, en dan arriveer je te Matadi, eindpunt van de bootreis. Deze laatste plaats is erg lief aangelegd, en ligt tegen een heuvelkant.

Door het feit dat al de zeeboten er aankomen, zoowel Belgische als Fransche, is er natuurlijk ook veel bedrijf en wat daaruit volgt, veel gerij. Het vervelende is alleen maar dat de wegen erg stoffig en hobbelig zijn, en dat het er vreeselijk warm is.

Mijn indruk was: dat het wel een beetje op Indië leek, maar veel vuiler er erg achterlijk.

Van Matadi uit zijn we per trein naar Kinshasa gegaan. Vertrek om 5 uur 's ochtends. De wagons zijn op zich zelf niet slecht. Alleen wat smal, daarbij hobbelen ze wel wat over de rails en tegen een uur of twaalf is het er reuze warm in. Maar..... er ligt verbetering in 't verschiet. Binnenkort zal er een nieuw stel wagons aankomen. Veel mooier... met slaapwagons, restauratiewagons enz. (Men heeft deze rijtuigen in de Congo-afdeeling op de Antwerpsche tentoonstelling kunnen bewonderen. — Red.)

Na een treinreis van veertien uur, de trein rijdt zoowat veertig tot vijftig K.M. per uur, het laatste getal als hij een helling afgaat, kwamen we te Kinshasa aan. Deze plaats ligt vlak bij Léopoldville, waar de G.-G. resideert.

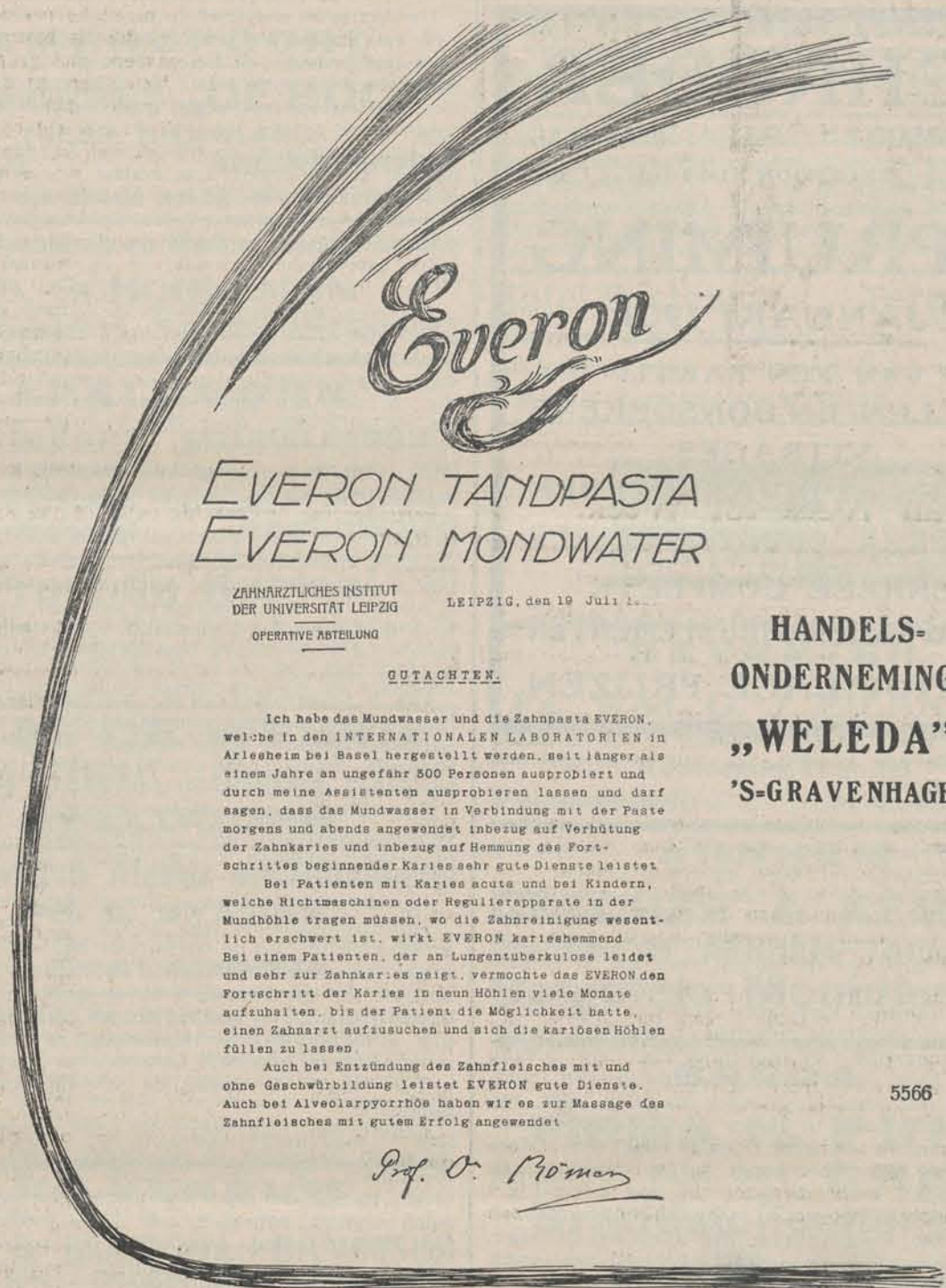
Dit begint al iets van een kleine stad te hebben: taxis, hotels, cafe's, veel winkels, hoofdzetels van talrijke maatschappijen en de hoofdkantoren van 't gouvernement.

Van daaruit moesten we naar Coquilhatville, residentiestadje van de Evenaarsprovincie. Deze reis kon, of wel per rivierboot, of per vlieg-machine gedaan worden. We kozen het laatst ge-

noemde vervoermiddel. Heel parrmantig vertrokken we dus om half acht 's ochtends. Direkt toen we van den grond af waren, voelden wij ons heelemaal gerust en niets bang meer. Het panorama is onvergetelijk. De stroom... de bosschen... de verschillende negerdorpen, bestaande uit lage hutten... de smalle kronkelende voetpaadjes...!

Waar vernam ik van den gouverneur dat ik naar Boende moest. Na een week op de rivierboot te hebben gewacht, vertrokken we met pak en zak. Het is U vast niet onbekend, dat de Evenaarsprovincie om zoo te zeggen één groot bosch is, dat hier en daar onderbroken wordt door een beekje, een rivier of een stroom. Welnu, aan beide oevers van de rivier is niets anders dan bosch te zien. De eerste dagen is het reuze interessant, maar vlug, te vlug, wordt het eentonig. Van tijd tot tijd is er toch wel een kleine afwisseling, als de boot een houtpost aandoet. U moet namelijk weten dat de rivierbooten van de Unatra (Union nationale de transport fluviaux) hier in Congo met hout gestookt worden, aangezien steenkolen hier een onbekende luxe zijn, voor zoover ik weet. En daar er hout bij de vleet is, heeft die maatschappij het zoo weten in te pikken, dat de verschillende negerdorpen, die langs de rivier liggen, tevens houtposten zijn. De negers kappen het hout en verkoopen het daarna aan de booten, die het nodig hebben. In 't algeheel gaat dit verkoopen tamelijk rustig toe. Nochtans zijn er stammen waar de negers niet zouden aarzelen handgemeen te worden bij 't kleinste geschil.

Na ongeveer vier dagen gereisd te hebben op de rivier kwamen we te Boende aan. Dit is ook nog een vrij geciviliseerd plaatsje, waar de districtscommissaris woont. De huizen zijn er flink en goed gebouwd. Alleen is het leven er schreeuwend duur. Daar vernam ik dat ik eerst voor zes maanden naar

Everon

EVERON TANDPASTA
EVERON MONDWATER

ZAHNÄRZTLICHES INSTITUT
 DER UNIVERSITÄT LEIPZIG
 OPERATIVE ABTEILUNG

LEIPZIG, den 19 Juli 1930

GUTACHTEN.

Ich habe das Mundwasser und die Zahnpasta EVERON, welche in den INTERNATIONALEN LABORATORIEN in Arlesheim bei Basel hergestellt worden, seit länger als einem Jahre an ungefähr 500 Personen ausprobiert und durch meine Assistenten ausprobieren lassen und darf sagen, dass das Mundwasser in Verbindung mit der Paste morgens und abends angewendet inbezug auf Verhütung der Zahnkaries und inbezug auf Hemmung des Fortschrittes beginnender Karies sehr gute Dienste leistet.

Bei Patienten mit Karies acuta und bei Kindern, welche Richtmaschinen oder Regulierapparate in der Mundhöhle tragen müssen, wo die Zahnreinigung wesentlich erschwert ist, wirkt EVERON karieshemmend. Bei einem Patienten, der an Lungentuberkulose leidet und sehr zur Zahnkaries neigt, vermochte das EVERON den Fortschritt der Karies in neun Höhlen viele Monate aufzuhalten, bis der Patient die Möglichkeit hatte, einen Zahnarzt aufzusuchen und sich die kariösen Höhlen füllen zu lassen.

Auch bei Entzündung des Zahnfleisches mit und ohne Geschwürbildung leistet EVERON gute Dienste. Auch bei Alveolarpyorrhöe haben wir es zur Massage des Zahnfleisches mit gutem Erfolg angewendet.

Prof. Dr. Prosser

**HANDELS-
 ONDERNEMING
 „WELEDA”
 'S-GRAVENHAGE**

5566

Yolombo moest, het gebied dus van de Yasayamas. Nu, beter konden we het vast niet hebben getroffen in het Evenaarsdistrict. Het ligt 500 meter boven den zeespiegel, en het klimaat is er niet slecht. Wat de warmte betreft: best dragelijk (om twee uur 29° Celsius in de schaduw). Volk: goed gedisciplineerd.

Om Yolombo te bereiken moesten we eerst per rivierboot (kleiner formaat) naar Ikela. Onderweg hadden we de gelegenheid om de katholieke en de protestantsche zending te Mondombe te bezoeken (ligt langs de Tchuapa). Ook zagen we een olifant de rivier doorwaden en tal van krokodillen, die zich in de zon lagen te koesteren.

Te Ikela hebben we een koffieplantage bezocht, die alhoewel nog in haar jongste periode, toch binnenkort goede resultaten schijnt te zullen opleveren.

Van Ikela zijn we per draagstoel naar Yolombo gegaan. U moet weten dat alles hier zoowat per draagstoel geschiedt, daar er geen autowegen bestaan in dit gedeelte van de Congo.

Als je dan zoo reist, heb je voor alles en alles zoowat een negentig man noodig. Na twee dagen arriveerden we te Yolombo, waar ik kort daarop mijn bezigheden begon.

Het leven is hier spotgoedkoop, maar er is jammer genoeg niet veel afwisseling. Er zijn hier in 't geheel een stuk of zes blanken, de dames inbegrepen. Ook is alles, zooals U het U wel zal kunnen voorstellen, ontzettend primitief. Met m'n werk gaat het anders goed.

Over een flinke zes maanden krijg ik een eigen gebied te beheeren. Waar het zijn zal weet nog niemand. Dit hangt van vele omstandigheden af.....

INST. SANDERS 47 SPUI 47
 TEL. 110602
 DEN HAAG

In 26 LESUREN garandeeren wij U het vlot spreken, verstaan en schrijven van iedere taal. Ruim 1000 Dankbetuigingen van H.H. Verlofgangers dagelijks ter inzage

5344

ESMERSURREY CARPETS
DIRECT FROM THE ORIENT
ARE LIKE SUNRAYS
THE IDEAL FOR YOUR HOME

COME AND SEE OUR COLLECTION
WITHOUT OBLIGATION
THE HAGUE - 58 LANGE VOORHOUT

**VAN MARLE
EN
BIGNELL**

Lange Voorhout 58
's-GRAVENHAGE

KUNSTVEILINGEN
MEUBELVEILINGEN
TAPIJTVEILINGEN

Op aanvraag
wordt Catalogus
toegezonden

5551

Van Week tot Week.

Van Maandag 5 tot Zondag 11 Januari.

Herbenoemd is tot lid van den Volksraad de heer N. van Zalinge, pres-dir. der K. P. M., die in 1927 benoemd werd en verleden jaar, in verband met zijn Europeesch verlof aftrad.

De gemeenteraad van Batavia heeft f 5000 en de gemeenteraad van Semarang f 3000 beschikbaar gesteld voor steun van de door de Merapi-ramp getroffen.

Naar aanleiding van het begin van munitie op de „Van Heutsz” op uitreis naar China, waarbij de politie-wacht weigerde de bevelen van den gezagvoerder op te volgen heeft het Volksraads-lid mr. Jonkman aan de regering gevraagd den Volksraad zoo spoedig mogelijk over deze kwestie in te lichten.

De leden van den Raad van Indië W. P. Hillen en Ch. J. L. M. Welter hebben resp. met ingang van Februari en van Maart eervol ontslag gevraagd. Indië verliest hierdoor meteen twee mannen van groote verdiensten, die juist in deze tijden noode gemist kunnen worden.

Naar verluidt zouden de voorloopige resultaten der onderzoekingen naar aard-olie, door de Ned. Kol. Petr. Mij. in het Serdangsche, sedert Sept. 1930 ingesteld, hoopvolle verwachtingen hebben gegeven.

In Kieskring I voor inheemsche leden van den Volksraad zijn gekozen verklaard de heeren Wiranata Koesoema, regent van Bandoeng, Oto Iskander Dinata, voorzitter van Pasoendan te Batavia, Wiradiatmadja, patih, gesteld ter beschikking van de Commissie voor de Volkstelling, te Batavia.

Met 10 tegen 8 stemmen heeft het College van Gedelegeerden de pensioenregeling voor de hoofden der departementen aangenomen, waardoor het mogelijk wordt, dat zij een half jaar na hun benoeming reeds gepensionneerd worden, nadat het lid Stokvis op de politieke consequenties gewezen had, en de regeringsgemachtigde de politieke bedoeling had ontkend. Aangenomen werd een motie-Kan c. s. om een zelfde pensioenregeling voor den voorzitter van den Volksraad te maken.

Naar uit Berlijn gemeld wordt, heeft Chadbourne over het resultaat van de Berlijnsche suikeronderhandelingen o.a. het volgende verklaard:
„Het oorspronkelijke voorstel der Duitsche delegatie op de Brusselsche suikerconferentie ging uit van een uitvoerquote van 2.1 miljoen

ton voor den duur van vijf jaar. Toen de Duitsche suikerdelegatie Brussel verliet, werd de Duitsche quote-eisch verlaagd tot 1.85 miljoen ton voor hetzelfde tijdperk. Teneinde nu rekening te houden met de moeilijke positie, waarin zich de Duitsche suikerindustrie bevindt, zijn te Berlijn besprekingen gevoerd met gedelegeerden van de Europeesche bietsuiker producerende landen. Bij deze onderhandelingen is de exportquote voor Duitschland vastgesteld op 1.75 miljoen ton voor een periode van vijf jaar. De verhooging van de Duitsche uitvoerquote met 750.000 ton tegenover het oorspronkelijke voorstel van een totaal van 1 miljoen, is aldus tot stand gekomen, dat de Europeesche bietsuikerlanden 175.000 ton en Cuba 575.000 ton minder gedurende het bedoelde tijdperk zullen uitvoeren. Deze overeenkomst beteekent dus geen verhoging van de in het oorspronkelijke plan van Chadbourne voorziene verbruiksquoten voor alle landen. Toch vraagt men zich nog af, of, gezien de heftige oppositie die inmiddels los kwam — en van invloedrijke zijde — tegen het Amsterdamsche accoord, Chadbourne's Amerikaansch-Cubaansche missie, de veilige haven reeds nabij gekomen is?

Berichtgeving hoofzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf

Nederlandsche deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling te Parijs in 1931.

Het zal den lezers van „Het Koloniaal Weekblad” stellig belang inboezemen, te weten, op welke wijze door het „Uitvoerend-Comité” gewerkt wordt om Nederland's deelname aan de internationaal-Koloniale Tentoonstelling, welke tegen half April a.s. te Vincennes zal worden geopend, tot een groot succes te maken, ook op kunstgebied.

Onlangs werden door bovengenoemd Comité aan de leden der „Algemeene Commissie”, met bijvoeging van een perspectivische tekening en een plattegrond van het hoofdgebouw, uitvoerige mededeelingen toegezonden, waaraan wij het volgende ontleenen.

Hoofdgebouw. De voorgevel van het thans in aanbouw zijnde paviljoen heeft een lengte van 110 M., welke lengte door den verbindingsmuur met het gebouw voor particuliere inzendingen wordt gebracht op totaal 170 M.

Zooals bekend, werd op het einde van het vorige jaar voor de conceptie van het Nederlandsch paviljoen te Parijs een ideeën-prijsvraag uitgeschreven onder de in Nederlandsch-Indië werkende of gewerkt hebbende bouwkunstenaars. De heer W. J. G. Zweedijk, architect te Soerabaja, wiens ontwerp de meeste instemming verwierf, werd daarna uitgenodigd naar Nederland te komen om zijn ontwerp om te werken in samenwerking en volgens de aanwijzingen van den heer P. A. J. Moojen, lid van het Uitvoerend Comité, belast met de artistieke en technische leiding. Dit had tot gevolg, dat het ontwerp verschillende wijzigingen onderging. Het gebouw werd hooger uit den grond opgetrokken, zoodat de vloer aan den voorgevel op 2 M. boven het terrein komt te liggen. Een hooge sokkel met een zware profileering zal de hooge gevels dragen. De nok van het middengedeelte van den voorgevel wordt 30 M. hoog, terwijl de beide torens tot 50 M. zullen stijgen. De beide vooruitspringende gevels van de zijvleugels werden rijziger gemaakt. De op het oorspronkelijk ontwerp voorkomende hooge trapsgewijze middenpoort verviel geheel; in de plaats daarvan werd een nieuwe middengevel ontworpen van lager, doch tevens sterlijker vorm.

Op een plattegrond-tekening*) is te zien hoe de monumentale ontvangzaal bijna tweemaal groter zal worden dan zij oorspronkelijk was ontworpen en dat de beide groote diorama's van de Preanger en Bali verplaatst zijn naar de einden der zijvleugels, waar zij zeker veel beter zullen uitkomen dan aan de zijwanden der zaal.

Ook de getrouwe reproductie van den fraaien Mendoet-tempel heeft nu een veel betere plaats gekregen, als middenpunt van het gebouw, aan het einde van een rustig overschaduwde binnenhof.

Verder wordt er zooveel mogelijk gestreefd naar het vormen van ruime zalen, die een mooi overzichtelijk geheel zullen geven. En de reeds voltooide dakbedekking, waarvoor een half miljoen houten sirappen uit Borneo werden betrokken, geeft er een waardige bekroning aan.

Met de dagelijksche regeling der terreinwerkzaamheden is de heer *Ir. Ch. Wegerif* belast.

Plein en bijgebouwen. Door de aanwinst van een nieuw stuk grond, kon in aansluiting met het hoofdgebouw een plein (*aloen-aloen*) worden ontworpen, ter grootte van 60 x 100 M. (dus ongeveer de helft van het „Plein” te 's-Gravenhage).

Rondom dit plein worden de tempelpoorten en muren gerangschikt, waarvoor volgens de aanwij-

HOTEL DES DEUX VILLES
BUITENHOF — 's-GRAVENHAGE

Telefoon 115950, Telegram adres TWEESTEDEN

Kamers met stroomend water en privé-bad

RESTAURANT DES DEUX VILLES

Groote Zalen en Salons voor Collations - Diners - Recepties

Diner Concert — 5104

J. S. Fetter & Co.

Objets d'Art et de Luxe

Amsterdam (Holland) 79 Weteringschans

5371

zingen van den heer Moojen, op Bali de noodige afgietsels werden gegoten door de heeren Van Leeuwen en Rühl. Ook voor de gevels van het hoofdgebouw zullen deze afgietsels, waar noodig vergroot, worden toegepast. Deze afgietsels, alsmede die van het inwendige van den Mendoettempel, zijn reeds te Parijs aangekomen.

Achter de tempelpoorten en muren zijn de bijna voltooide woningen der Inlandsche dansers en musici gelegen. Die woningen zijn zoodanig ingericht, dat de bewoners daar alle gemakken zullen vinden, waaraan zij thuis gewoon zijn. De wasch- en badgelegenheden en de keukens zijn geheel, zooals in Indië gebruikelijk. De Javanen en de Batiërs zullen ieder een eigen, gescheiden afdeling bewonen. Om bovenbedoeld plein zullen verder een plaats vinden een gebouw voor de dans- en muziekuitvoeringen in den trant van een Javaansche pendoppo, alsmede een gebouw voor de particuliere inzendingen, dat door een muur met een fraaie, Bahische gespleten poort zal worden verbonden met het hoofdgebouw.

Op het terrein vóór het hoofdgebouw zullen ten slotte eenige reeds uit Indië verzonden originele Inlandsche woningen worden opgericht, met name een rijk bewerkt adathuis met rijstschuur uit de Padangsche Boyenlanden, een Toba Batakisch huis en een paar knekelhuisjes uit de Karo-Bataklanden.

Aangezien een voldoende aanmelding van particuliere deelnemingen werd ontvangen, is daarvoor tot den bouw van een afzonderlijk paviljoen besloten, ook voor den „Ambonschen Zeeuin” van den heer Soumokil zal een speciale zaal worden gebouwd, evenals voor de exploitatie van een Nederlandsch- en een Indisch restaurant. Zoo doende zal op het aan Nederland toegewezen terrein in het Bois de Vincennes een fraai complex van bouwwerken verrijzen, waarvan het groote paviljoen het middenpunt zal vormen.

Inrichting van het hoofdgebouw. Het hoofdgebouw zal grotendeels worden gevuld met inzendingen van de Regeering, van de groote verkeersbedrijven en van musea.

De dagelijksche leiding van dezen arbeid is toevertrouwd aan eenige leden van het Uitvoerend Comité, namelijk: aan den heer P. A. J. Moojen voor de algemeene aesthetische en technische verzorging en voor de afdelingen volkenkunde, oudheidkunde, wetenschap en kunst aan Prof. dr. L. P. le Cosquino de Bussy voor alle economische afdelingen en aan Dr. L. J. van der Waals voor de afdelingen koloniale geschiedenis, regeering, bestuur, onderwijs, financiën, leger, vloot, justitie en politie. De hygiënische afdeling zal worden verzorgd door Prof. Dr. W. A. P. Schüffner en de afdelingen Suriname en Curaçao door de beide speciaal daarvoor in het leven geroepen commissies, die onderscheidenlijk onder leiding staan van den heer G. J. Staal, oud-gouverneur van Suriname en van den heer Jhr. J. O. de Jong van Beek en Donk, oud-gouverneur van Curaçao. In Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao zijn eveneens ten behoeve van de voorbereiding der inrichting de noodige commissies en sub-comités ingesteld, die voorloopige aanwijzingen geven voor de samenstelling der inzendingen en die medewerking verleenen bij het ontwerpen der plannen. Aan de praktische uitvoering der plannen wordt reeds geruimen tijd gearbeid bij de Afd. Handelsmuseum van het Koloniaal Instituut, waar de algemeene conservator ir. Utermark zich bijna geheel aan deze werkzaamheden wijdt. De schetsen voor de inrichting der af-

FLATS

IN HET FLATGEBOUW

BREITNERLAAN TE 'S-GRAVENHAGE

nabij den Benoordenhoutscheweg. Tennisbaan, oefengolfbaan, 3000 M2. tuin, daktuin met overdekt terras en tochtvrije serre, autoboxen, centrale verwarming, telefoon, warm en koud water, complete badinstallaties, vaste waschtafels, koelinstallatie en complete keukenbetimmering in elke flatwoning, naadloze vloerbedekkingen, centrale eetzaal, centrale keuken, 3 liften en alle luxe en comfort die in een moderne flat verwacht mogen worden. Nog flats in prijzen v.a. f1350,—. Indeling der flats naar keuze der huurders. 5577

Inlichtingen en prospecti ten kantore der N.V.:

FLUWEELEN BURGVAL 12, TELEFOON 113087, van 3 tot 5.30 uur iederen werkdag behalve Zaterdags.

Gemeubileerd Bovenhuis

op prima stand te AMSTERDAM, geheel vrije eerste étage. Riant uitzicht, telefoon aanwezig. Warmwaterleiding enz. enz. Zeer geschikt voor Indische familie.

Ceintuurbaan 386, Amsterdam.

5005

deelingen worden gemaakt op het teeknbureau van het Uitvoerend Comité.

Diorama's. De drie diorama's betreffende de cultuur van suiker, thee en rijst zijn voltooid; de diorama's voor rubber, tabak, kina, oliepalm en de haven van Curaçao zijn in het Koloniaal Instituut in bewerking. De achterdoeken hebben een lengte van 6 tot 8 M. en een hoogte van 3.20 M. Binnenkort zal een aanvang worden gemaakt met het schilderen van de beide groote diorama's (Preanger en Bali), welke 20 M. lang, 8 M. hoog en 7½ M. diep zullen worden. De voorgrond van alle diorama's worden plastisch opgebouwd. Zij worden gestoffeerd met voorwerpen, die daarvoor speciaal zijn geboetseerd. Zoals bekend, worden de diorama's vervaardigd door den heer Eland, die daarbij sedert kort ter zijde wordt gestaan door den schilder H. van Velthuysen uit Batavia.

Wandschilderingen. De ontwerpen voor de wandschilderingen in de groote ontvangzaal zijn onder leiding en volgens aanwijzingen van den heer Moojen vervaardigd door de in Indië gewerkte hebbende schilders Paulides en Sayers. Met de uitvoering der ontwerpen op de groote doeken (4 × 8 M.) is reeds een aanvang gemaakt.

De schilderingen aan de eene zijde der zaal zullen een denkbeeld geven van de Nederlandsche beschaving in Nederlandsch-Indië in de volgende voorstellingen:

1. De aankomst van Cornelis Houtman aan het hof van den Sultan van Banten in 1597.
2. De ontwikkeling van het stadsbeeld van Batavia in den loop van twee eeuwen.
3. Het verkeerswezen en landbouw, nijverheid en handel heden ten dage.

Aan de andere zijde der zaal zullen de schilderingen betreffende de volgende onderwerpen een beeld geven van het inheemsche leven gedurende denzelfden tijdsduur.

1. Episoden uit een Oud-Javaansch lofdicht.
2. Godsdienst, kunst, zeden en gewoonten.
3. Huizen en bevolkingstypen.

Aan de twee eindwanden van de ontvangzaal zullen groote decoratieve kaarten worden aangebracht van den Indischen Archipel en zijn ligging ten opzichte van Azië en Europa.

Voor zooveel de uitvoering der plannen in Indië moet geschieden, bestaat er een voortdurend contact met de Indische comité's en met den heer Dr. J. Stroomberg, secretaris-generaal van het Uitvoerend Hoofdcmité te Batavia. De heer Stroomberg heeft de dagelijksche leiding in handen van de zeer omvangrijke werkzaamheden, die in Indië ten behoeve van de deelneming aan de tentoonstelling moeten worden verricht. Het is overigens voor den geregelden voortgang der werkzaamheden van groote beteekenis geweest, dat de heer N. van Zalinge, voorzitter van het hoofdcmité te Batavia, eenige maanden in Nederland heeft vertoefd. De heer Van Zalinge, die onlangs naar Indië is teruggekeerd, heeft gedurende zijn verblijf hier te lande geregeld aan de vergaderingen van het Uitvoerend Comité deelgenomen.

Zeer groote medewerking zal worden verleend door de directie van het Koninklijk Bataviaasch Genootschap voor Kunsten en Wetenschappen, die een hoogst belangrijke inzending op het gebied van oude kunst, ethnografie en cartografie heeft toegezegd. Deze inzending wordt bijeengebracht onder leiding van de heeren Dr. Bosch en Leroux, resp. directeur en conservator van het Bataviaasch Museum.

Van den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen werd de toezegging ontvangen, dat ook uit 's Rijks Ethnographisch museum te Leiden belangrijke stukken voor de tentoonstelling zullen worden afgestaan. Ook de Raad van Beheer van de Koninklijke Vereeniging „Koloniaal Instituut" heeft bericht, dat er in beginsel geen bezwaar tegen bestaat om voorwerpen uit de musea van die instelling voor de tentoonstelling in leen af te staan.

Zoowel uit de afbeeldingen hiervan als uit de verschillende mededeelingen valt op te maken, op welk een grootsche en kunstzinnige wijze het geheele plan opgezet is en thans uitgewerkt wordt.

Wij wenschen bij het intreden van het nieuwe jaar het „Uitvoerend Comité" met diens artistieke en wetenschappelijke medewerkers, bij hun zoo belangrijken, zeker lang niet gemakkelijken arbeid, van harte allen voorspoed en het beste succes toe. Ook het artistieke karakter van het geheel zal, zoowel Nederland, als Indië ten goede komen.

*) In het „K. W." van a.s. week zal men dezen plattegrond aantreffen met een tweetal afbeeldingen. Tot ons leedwezen kon er in dit nummer onmogelijk plaats voor worden ingeruimd. — Red.

Wie de Schoen past trekt hem aan . . . . . in Bronkhorst goedkoopste Schoenenmagazijnen
Vlamingstraat 35
Den Haag 5581
Gedempte Gracht 3 - Theresiastraat 93 - Paul Krugerlaan 15 - Frederik Hendriklaan 234

Bruine Boxcalf Dames mollières met fantasie inzet 4.48
Dames zwarte en bruine lakmollières met cubahak (extra aanbieding) 5.75
Dames lakriemschoentjes met slangenleer en Fransche hak 5.25
Zwarte Boxcalf Jongens mollières vanaf 2.95
Bruine Boxcalf Jongens mollières vanaf 3.45

ALLES BEGARANDEERD

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Algemeen commercieel overzicht.

Het heeft geen doel in deze tijden van depressie gunstige opinies te lanceren, indien daarvoor geen deugdelijke gronden zijn. Naar de meening van het *Soer. Hbl.* (3/12, 3de bl. „Handel en Fin.") wordt veel te weinig de aandacht gevestigd op het feit, dat de wereld thans een stimulans mist, welke noodig is om gang te brengen in het bedrijfsleven. Dit geldt evenzoo voor de Ver. Staten als voor elk ander land. De groote stimulans in de 19de eeuw was het omspannen van de aarde met een spoorweg- en kabelnet, en het scheppen van een wereldkoopvaardijvloot. Hetgeen nu nog noodig is, is hoogstens een kwestie van vernieuwing of onderhoud. In Rusland, China en enkele andere landen zouden nog spoorwegen kunnen worden aangelegd, doch momenteel is geen enkele kapitalist bereid zijn geld in die landen te beleggen. In de 20ste eeuw is de groote stimulans geweest de opkomst van de automobielenijverheid (met annex de benzine-industrie, rubbercultuur en bandenfabrikatie) en andere nieuwe industrieën als die van kunstzijde en gramophoons, waarbij nog komt, dat de periode tot 1920 een periode was van oorlogen, welke groote vraag schiep naar allerlei artikelen, terwijl na 1920 nog een belangrijke factor was het herstel van verwoeste gebieden. Elke stimulans schijnt thans te ontbreken. Een kolossale opleving van den wereldhandel zou te verwachten kunnen zijn van de opvoering van de koopkracht van de bevolkingen van Azië en Afrika. Welk een terrein ligt hier nog braak! Helaas is echter deze koopkracht, speciaal in 1930, nog beduidend verminderd door de catastrophale daling van den zilverprijs, welke door internationaal overleg grootendeels had voorkomen kunnen worden. Reeds vijf jaren geleden waarschuwde de Gouverneur van de New-York Federal Reserve Bank, dat de zilverpolitiek van de Engelsche Banken tot een débâcle in den zilverprijs zou moeten voeren, hetgeen dan ook geschied is. Het is niet zoo moeilijk als het wel lijkt, om met een vrij groote mate van zekerheid dergelijke dingen te voorspellen, indien men zich slechts volkomen objectief tegenover de feiten stelt. Het groote nadeel is echter, dat onze vooraanstaande leiders in de wereldhuishouding slechts geleid worden door persoonlijk eigenbelang, met verwaarloozing der belangen van het algemeen, waardoor dan ook ten slotte totaal ontwrichte toestanden ontstaan. Meer en meer gaan dan ook stemmen op tot internationale regeling op verschillend gebied, doch helaas zijn tot nu toe vrijwel alle pogingen mislukt, door de niet te overbruggen tegenstelling van belangen der verschillende partijen. Wellicht, dat een na ons komende generatie succesvoller zal zijn op het gebied van internationale samenwerking; de huidige schijnt er nog niet rijp voor te zijn.

Wij verwijzen naar het *Soer. Hbl.* (6/12, 3de bl. „Soer. Weekoverzicht" van „Producten" en „Effecten"; 2/12 „De Ned. handelsbetrekkingen met Indië") en *De Sum. Post* (9/12 „Zwijgen is goud").

Culturbelangen.

De thans over de geheele wereld heerschende periode van mindere welvaart heeft ook *Ned.-Indië* niet onberoerd gelaten en heeft doen zien, dat wij in Indië steeds meer economisch inzicht in de belangen der verschillende bevolkingsgroepen noodig hebben, om als veilig richtsnoer voor het openbaar beleid te dienen. Onder het hoofd „Culturbelangen" behandelt het *Soer. Hbl.* (4/12) thans een aantal onderwerpen, die met de welvaart van *Ned.-Indië* in verband staan. Schrijvende over „Het suikervraagstuk" bespreekt het S. H. het *Opkoopriet*. De Javasuikerindustrie kweekt al haar suikerriet zelf; opkoopriet te vermalen in den suikerfabrikanten verboden bij Stbl. 1923 No. 464. Op het oogblik heeft de Inlandsche bevolking f 120,— opbrengst per bouw, als zij zelf rijst verbouwt; de suikerindustrie betaalt aan de bevolking gemiddeld f 60,— huur per bouw en f 500,— aan loonen en leveringen. In alle landen koopt de bietsuikerindustrieel in hoofdzaak zijn bieten van den boer en bijna overal buiten Java verwerkt de rietsuikerindustrieel voor een groot gedeelte de grondstof opgekocht van rietboeren. Voor een vergelijking der twee stelsels leenen zich het best *Java* en *Cuba*. De Cubasuikerindustrie is reeds min of meer noodlijdend sinds den zwaren val der suikerprijzen in 1920; ieder jaar is de situatie slechter geworden. En toch komt er op Cuba ieder jaar weer een enorm suikerproduct van de velden en vertoont de suikerindustrie een elasticiteit, die bij al haar nooden, dank zij het systeem van opkoopriet, bijna aan het wonderbaarlijke grenst. Hoe lager de suikerprijs, dien de fabriek op

Cuba bij verkoop ontvangt, des te lager wordt ook de rietprijs in geld, dien zij aan de bevolking heeft te betalen. Als de suiker niet verkocht kan worden, geeft dit ook uitstel van de afrekening met den rietboer. Zoo is een zeer belangrijk deel van het risico der suiker-crisis afgewenteld op de tienduizenden rietboeren. En deze zijn als het moet, met weinig tevreden; te eten hebben zij toch al gauw van hetgeen zij zelf nog op een deel van hun gronden verbouwen en kweeken. Voor *Cuba* met zijn opkoopriet dus een verarmde industrie, die er na vele jaren van crisis echter toch nog het leven heeft afgebracht, dank zij de Ver. Staten, die *Cuba* economisch geheel overheerschen en die de insolvente suikerindustrie van dat eiland met groote offers geduldig voortsleepen. Voor *Cuba*, een bevolking van rietboeren, die bij hun extensieven rietaanplant geheel verarmd zijn, maar die taal op en van den grond blijven voortleven. Voor *Java* een prachtige eigen rietaanplant der fabrieken, een aanplant op het toppunt van wat moderne landbouwwetenschap vermag. Een krachtige industrie, die het allerlaatst, in 1930, door de crisis bereikt werd en die bijtijds een deel van haar winsten heeft vastgelegd in machtige reserves. Een bevolking van tani's, die van de crisis nog zeer weinig geleden heeft en die thans beter leeft dan de meeste rietboeren op *Cuba*.

De *Loc.* schrijft over „Suiker-zaken" (5/12, blz. 15) en „De wereldsuiker-positie" (blz. 20), het *Bat. Nwsbl.* over „De Suiker" (9/12), de *Delic. Crtl.* over „Het rubbervraagstuk" (8/12), „De boschexploitatie ter S. O. K." (9, 10 en 12/12), „Salarisvermindering in de cultures ter S. O. K." (10 en 11/12) en „Vakbeweging zonder politiek" (11/12), het *Soer. Hbl.* over „Uit Ternate" (3/12, 3de bl. betr. N.-Guinea-kolonisatie).

De steun van en aan het volk.

De heer J. E. Jasper, oud-Gouverneur van Djokjakarta, die per m. s. „Chr. Huygens" in Indië terugkeerde, is met ingang van 5 December als hoofdredacteur aan de „Java-Bode" verbonden. Met de dagelijksche interne leiding blijven belast de heeren D. F. van Wijk en C. P. Voûte.

In zijn eerste hoofdartikel in de *Java-Bode* (6/12) waarschuwt de heer Jasper er voor in *Ned.-Indië* het door Engeland ten aanzien van *Br.-Indië* gegeven of te geven voorbeeld te volgen. De verhoudingen zijn in beide gebieden verschillend; het contact met Inlandsche hoofden en bevolking is anders. En wij zullen toch niet uit het oog mogen verliezen: de eigenschappen der massa, de plattelandswelvaart, de rust en orde in de dorpen, de samenweving van Europeesche, Indo-Europeesche, Inlandsche, Chineesche en Arabische belangen. Zoolang *Nederland* ten opzichte van de overzeesche gewesten een politiek heeft toe te passen, gericht op de welvaart van het Rijk en zijn deelen, zal het tot heil van land en volk zich niet mogen en kunnen onttrekken aan een rustige voortzetting van zijn onaanstbare koloniale taak. Zij, die het inheemsche volk kennen, hun gedachten hierop concentreeren en even de weinige predikers en aanhangers van het uiterste nationalistische ideaal uitschakelen, zullen beseffen, dat de massa in *Ned.-Indië* de staatkundige zelfstandigheid niet wenscht en ook nimmer zal afdwingen of eischen. De vrees of beduchtheid voor een algemeen streven of grijpen naar zelfstandigheid zou een politieke psychose genoemd kunnen worden, welke niet alleen ongemotiveerd is, maar welke ook de leiders van de anti-Nederland-actie aanmoedigt en zoowel door hen als door loyale Inheemschen, die den steun van Nederlanders en de Nederlandsche samenwerking noodig hebben, als een zwakte wordt beschouwd. Elk te ver gaand toegeven of goedkeuren van politieke wenschen, gericht naar zelfstandigheid of zelfregering, is voor *Ned.-Indië* een avontuur, waarmede de welvaart, de rust en de steun van de bevolking kunnen worden geriskeerd. Mac Donald besloot zijn verklaring met een beroep op alle landen, om niet te pogen met geweld datgene te bereiken, wat slechts door onderhandelingen bereikt moet worden. De vraag ligt voor de hand, of het moderne pacifisme zóó ver moet worden gedreven, dat men liever tot onderhandelingen overgaat dan om in de gevallen, waarin de noodzaak het gebiedt, de steunkracht, de bestaanszekerheid en de gezagvoering van den beschermenden Staat openlijk te toonen. Het zwaarige élan, waarmede Frankrijk de voor *Marokko* netelige problemen sedert 1912 heeft opgelost, is in zijn aard geheel in overeenstemming met de Oostersche opvatting van de wijze, waarop rust en orde behooren te worden gehandhaafd en hersteld. De Fransche overwinning heeft in *Marokko* gelukkige vreedzaamheid gebracht. Ook is uit den loop der gebeurtenissen in *Marokko* deze les te putten, dat men de hoofden en de bevolking aan zijn zijde heeft en houdt, wanneer men aan de massa de zekerheid kan geven van veiligheid, welke voor de ordelievende dorpsingezetenen het eenig noodige is voor de ontwikkeling van hun rustig, vreedzaam bestaan.

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31a. 5069

Aandacht verdienen: het *Soer. Hbl.* (1/12, 2de bl. „Ten halve gekeerd” en 2/12, 2de bl. „Bestuurstoekomst”, Z.; 3 en 4/12 „Vorstenlandsche affaires”; 5/12, 2de bl. „Wat broeit er in Kediri”; 3 en 6/12 „Het land der twee rivieren”, Z.), *De Sum. Post* (8/12 „De betekenis der leiders”), de *Java-Bode* (3 t/m. 9/12 „Met den G. G. naar Indo-China”; 3/12, 2de bl. „Het Pacific probleem”; 5/12 „De onrust”, in Europa, Amerika en het Oosten), het *Bat. Nwsbl.* (4/12 „Nationalisme”), *De Loc.* (1/12, blz. 3 „Liever niet”; blz. 22 „De studiereizen van Regenten naar Europa”) en de *Deli Crt.* (12/12, 2de bl. „De invloed der Inl. nationalistes”).

De eerste beeld-radio-foto Nederland—Indië.

Van het nieuwe Aneta-gebouw te Den Haag werd in den nacht van Maandag op Dinsdag 2 December een foto-teekening langs beeld-telegrafischen weg van Nederland naar Indië overgebracht. Deze eerste beeld-radio-foto, die in enkele minuten van Holland naar Indië overkwam, is een afbeelding van historische waarde en illustreert treffend, welke resultaten P. T. T. met deze nieuwe techniek reeds bereikt heeft. (*De Loc.* 3/12 „Hulde” en blz. 33).

Het eeuwfeest van het Ned.-Indische Leger.

Op den 4den December werd herdacht, dat voor honderd jaar een aantal bataljons werd opgericht, en daar dit de oudste bataljons onzer strijdmacht zijn, werd op dien dag tevens het eeuwfeest van het Ned.-Indische Leger gevierd. Dit leger bestaat thans in zijn oudste kern juist honderd jaar. Voor *De Loc.* (4/12, blz. 3) was dit een gelegenheid om de werkelijke waarde van het Indische Leger voor ogen te stellen. De gedachtengang, welke in ons Leger alleen het instrument ziet, noodig om in uiterste gevallen orde te herstellen; ja zelfs de zienswijze, welke het Leger alleen beschouwt als middel tot handhaving van het gezag tegen verstoring binnen de landsgrenzen — deze opvattingen verdienen allerminst steun. Bij dit eeuwfeest, dat in een tijd valt van sterke verleiding om juist bij het Leger de miljoenen te zoeken, die men elders behoeft, moet men vaststellen dat, eerder nog dan een vloot, een doelmatige en parate landmacht noodig is met deze doelstelling: handhaving van het gezag, van de eenheid dezer landen onder ons bestuur, om tegen elke bedreiging het belang der aan onze hoede toevertrouwde volken te beschermen. De oude onderscheidingen gaan niet meer op, omdat binnenlandsche ordeverstoringen eventueel ten nauwste met buitenlandsche omstandigheden zouden samenhangen. De wereld rondom Ned.-Indië verkeert in ernstigen toestand; geweldige krachten werken in het Westen en in het Oosten, en temidden daarvan ligt ons wijdverspreide eilandrijk met zijn 60 miljoen menschen. Het is merkwaardig hoe zelden men zich realiseert, hoe inderdaad de Gewesten van ons Indië als eilanden liggen in een bewegende zee, in een getroubleerde en gortmunteerde wereldzee — en hoe wij allen tot dusver, de Europeesche zoo goed als de miljoenenmassa der Inlandsche bevolking, hier de bevoorrechtiging genieten van de rust, de orde, en de betrekkelijke doch, in vergelijking met de meeste andere landen, toch zeer positieve welvaart. Zelfs de ongunst der depressie, die zich voor sommigen zoo scherp doet voelen, heeft dezen algemeenen toestand niet veranderd. Juist deze zekerheid nu, dit feit van een beschermd bestaan van zestig miljoen Nederlandsche onderdanen in een wereld waarin alleen een zinneloos optimist de zorgwekkende verschijnselen miskennen kan, versterkt de overtuiging, dat het N.-I. Leger moedig is niet alleen, en onontbeerlijk, doch dat het voor de bescherming onzer samenleving een hooge roeping vervult.

Men moet zich daarbij hoeden voor een valsche gevoel van veiligheid. De sociale onrust in het Westen is erger dan ooit; in Moskou woelt de onbekende kracht van een strijdbaar communisme. Van dit alles is Ned.-Indië niet te scheiden; te minder, omdat juist het gevaarlijkst buitenlandsch gevaar zich van binnenlandsche wapenen bedienen zou. Bedenkt men dit alles, dan ziet men naast een krachtig landsbestuur het weltoegeruste Leger voor Indië als levenszaak. Dan zal men zich verzetten tegen ieder streven, dat de paraatheid van dit gezagsmiddel kan deren. En dan verkrijgt het te vieren

eeuwfeest een diepere betekenis. Want — zoo besluit *De Loc.* — deze herdenking brengt de aandacht naar gansch een reeks van wapenfeiten; de vaandels der jubilerende bataljons gingen door menigen strijd; en de namenreeks der gevallen brengen groote daden in herinnering. Welnu: de beste verzekering, welke dit eeuwfeest brengen kan, is dat de geest die het leger een eeuw lang bezield heeft, sterk en levend is; en dat de Ned.-Ind. landmacht thans en in de toekomst haar taak naar dit beginsel zal vervullen. Dan eeren wij ons Leger als een vredeswapen, dat het welzijn dezer volken tegen iederen aanval zal beschermen.

Wij vestigen de aandacht op het *Soer. Hbl.* (6/12, 2de bl. „Protest”, Z.) en het *Bat. Nwsbl.* (6/12, 2de „Het Leger”).

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De *Persatoean* van 1 Oct. '30 wijst op den toenemenden drang der Christelijke Bataksche gemeenten om in kerkelijke aangelegenheden los van de leiding der Rijnsche zending, zelfstandig te zijn, wat wel eens aanleiding geeft tot geschillen tusschen de zending en de ingezetenen. Een gedeelte der Bataks wil van de leiding der Rijnsche zending niets meer weten en voelt meer sympathie voor de Sabbatisten-gemeente. In 1928 heeft de heer Warneck van de R. Z. een Sabbatist-leeraar er van beschuldigd een godsdienst-oefening in haar kerk te hebben gehouden en de kwestie voor den rechter gebracht, die den leeraar met f 100 heeft beboet. Kortom tijd geleden heeft dezelfde heer Warneck er zich zeer boos over gemaakt dat het schoolgebouw te Pandjaitan, dat door de ingezetenen ter plaatse zelf is opgericht, in gebruik werd genomen door een Sabbatist-onderwijzer en wel op uitnodiging van die ingezetenen, die grootdeels aanhangers zijn van de Sabb.-gemeente. De *Persatoean* acht best mogelijk dat de heer Warneck van de Rijnsche zending wederom gelijk krijgt, maar vraagt zich tevens af wat zulk een overwinning naar Christelijke moraal waard zal zijn. Voor den heer Warneck ware het beter indien hij zich met dergelijke zaken niet inliet, wil hij althans het vertrouwen der ingezetenen niet verliezen.

De *Pertjatoeran* van 2 Oct. '30 vestigt de aandacht op de „Volksbank Tapianoeli” welke is opgericht om het woerkwaad in het gewest te bestrijden. De bank floreert en verheugt zich in een toenemende populariteit onder de bevolking. De geleende gelden worden voor een belangrijk deel besteed aan landbouwbedrijf en handel. Het kapitaal door de bevolking in den landbouw belegd, blijkt thans i. v. m. de malaise weinig renderend te zijn. De volksbank beheert haar zaken uitstekend, maar het blad is van meening dat zij bij haar leeners nog meer populair zal zijn als zij in deze malaise, waarin de prijzen van nagenoeg alle producten schrikbarend zijn gedaald, zich wat coulanter tegenover hare schuldenaars toont en niet te gauw tot beslagleggingen en dergelijke krasse maatregelen overgaat.

De *Pewartu Deli* van 29 Sept. '30 betuigt zijn instemming met het jongste congres der P. P. P. I. Het onderwijs van heden voldoet niet meer. Dit moet den kinderen leeren om op zich zelf te staan en zelf de handen aan de ploeg te slaan. Werkloosheid wordt mede door dit onderwijs-systeem veroorzaakt. De Indonesiërs behoeven echter niet bang te zijn dat zij honger zullen lijden; hun familie helpt hen wel. Geheel anders is dit bij de individualistisch levende Europeanen. Het werkloosheidsfront is voor de bestrijding der werkloosheid zeer te prijzen. Men verwijt den Indonesiërs dat zij „maloe en indolent” zijn en inderdaad zijn er nog wier streven een klerkenbaantje is, maar hoe zal Indonesia haar zwaarderen arbeid uitvoeren kunnen als men die mentaliteit nog bezit? De padvinderij kan meewerken om den lieden te leeren de handen uit de mouw te steken; de opvoeding thuis moet er het meeste aan doen en van de studenten gaat als overall een kracht naar renaissance uit. En al is Nieuw-Guinea te klein voor wat men smalend „de intellectuele bende” noemt, wel, op de andere eilanden en ook buiten het land is nog plaats genoeg!

In zijn blad de *Revue Politik* van 18 Oct. '30 geeft Tabrani een nadere verklaring van zijn bedoeling om de nationale wenschen zoowel in als buiten den Volksraad op te wekken en te versterken en om een krachtige nationale wacht te vormen. De P. R. I., aldus schrijver, streeft naar een zoo spoedig mogelijke bezetting van de publiekrechtelijke lichamen door nationalistische „soldaten”, die daar de P. R. I., het geheele Indonesische volk vertegenwoordigen; dus geen afgevaardigden van Javanen, Soendanezen, Sumatranen enz., maar strijders voor de belangen van alle Indonesiërs. Hoe moeten nu die nationale wenschen buiten den Volksraad en andere raden worden opgewekt en versterkt? Daarvoor moeten de voorstanders van parlementaire actie, in de eerste plaats zij, die in de diverse raden zitting hebben, zoo gauw mogelijk jaarlijks b.v. „parlementaire congressen” houden, waar nationale vriendschap en broederschap worden gekweekt. Onderwerp van bespreking zal op die congressen natuurlijk moeten zijn: de vooruitgang van land en volk in de richting van onafhankelijkheid. Hebben die congressen de gewensch-

VAN BERCKEL & Co., Delft

5590

Mr. W. H. G. BOS en Mr. A. A. H. DU TOY VAN HEES,
— Adviseurs in Belastingzaken —

Speciale afdeling Indisch Belastingrecht
Kantoor: Bezuidenhoutscheweg 57, 's-Gravenhage
Telefoon 772328 5625

Hotel reserveering - Spoorbiljetten
- Passage - 5620

Deskundige adviezen voor reizen door de geheele wereld
N.V. HOLLAND EXPRESS CIE.
Plaats 31, Den Haag - Tel. 117787

te resultaten, dan zal het niet moeilijk zijn een „onafhankelijkheids-congres” te houden, waar dan alle bewijzen dat Indonesia rijp is voor de vrijheid, naar voren zullen worden gebracht.

De *Bintang Timoer* van 15 Oct. '30 geeft een beschouwing over „publieke opinie” en „moreel geweld”, naar aanleiding van verklaringen van Ir. Soekarno voor den Bandoengschen landraad. Onder meer heeft deze volgens schrijver verklaard te streven naar beïnvloeden der Regeering voor de verkrijging van de onafhankelijkheid van zijn volk, zonder verkrachting der maatschappij en met vermindering van alles wat aanleiding zou kunnen geven tot bloedstorting. Die verklaringen zijn door hare belangrijkheid een sociaal document geworden, een richtsnoer voor het leven der Indonesiërs in deze twintigste eeuw. Ir. Soekarno kan beschouwd worden als de respresentant van Jong-Indonesië, van den geest des tijds. Als een diplomaat heeft hij in een onderhoud met den regeringsvertegenwoordiger Dr. Kiewiet de Jonge verklaard dat, indien hem gelegenheid werd gegeven de Publieke opinie te bewerken, hij zich verantwoordelijk stelde voor eventuele tegen de wet strijdende gebeurtenissen.

Het „moreel geweld” dat de heer Soekarno op fijne wijze op het bestuur wil uitgeoefend zien door de kracht der publieke opinie, wordt door de Hollandsche pers gevreesd als een groot gevaar. Dat is zoo. Moreel geweld, toegepast op een regeering, is zoo gevaarlijk als smeulend vuur. Maar een regeering die er bang voor is, noemt schrijver moreel zwak, een regeering die niet regeert door de kracht van haar rechtvaardigheid en beleid, doch door de kracht van stoffelijk geweld.

De hoofdredacteur van de *Bintang Timoer* van 17 Oct. '30 schrijft uit Bandoeng over de aldaar ingezette actie voor het zenden van vrouwelijke afgevaardigden uit Indië naar het inter-Aziatisch vrouwencongres te Lahore, zulks naar aanleiding van den oproep tot het bijwonen van een openbare vergadering der „Kaoem Perempoean Indonesia”, waar besproken zouden worden: de redenen waarom het noodzakelijk is die afgevaardigden te zenden, voorts de vrouwenbeweging over heel Azië en de sociale toestanden in Azië die verbeterd moeten worden. Het comité was gevormd door eenige vrouwenverenigingen. De namen der candidaat-afgevaardigden werden reeds genoemd en de kosten zouden f 4500.— bedragen, die zoo spoedig mogelijk „uit de zakken der Indonesiërs zullen worden bijeengezocht”. Schrijver waarschuwt tegen deze noodlooze geldverspilling voor een zaak welke niet van direct belang is voor de Indonesiërs; in dezen tijd van malaise kan het plan niet toegejuicht worden. En bovendien, wie zullen er afgevaardigd worden? Twee Indonesische vrouwen die nog niet voldoende Engelsch kennen? En dan nog, wat zouden zij naar voren kunnen brengen als zij daar, te midden van veel hooger ontwikkelde Indiërs, een rede moesten houden? De vrouwenbeweging in Indonesië is nog niet van zooveel betekenis. Schrijver raadt het Indonesische publiek om de zakken

DE MOT
OVERWONNEN

ANTI-MOT
FAUTEUILS
PRYZEN F.54-F.136

MEUBEL = FABRIEK
MESKER
10 PARKSTRAAT
DEN HAAG

5604

dicht te houden en te zeggen dat het nu nog niet noodig is om afgevaardigden naar Lahore te zenden en dat er daarom geen geld is ter wille van een plezierreisje, van opschepperij, van twee of drie meisjes.

Uitgaande van de stelling dat de Volksraad het volk moet vertegenwoordigen, gaat iemand in de *Sedio Torno* van 16 Oct. na of de tegenwoordige Volksraad inderdaad de stem van het volk weergeeft en doet dit aan de hand van gegevens omtrent de hoeveelheid der door de Inlandsche leden gesproken woorden. Naar het aantal zou het lid Ratu Langi de volksvertegenwoordiger genoemd kunnen worden, doch naar het gehalte der gesproken woorden te oordeelen is het lid Korsoemo Ostojo naast den vertegenwoordiger van zijn partij ook die van het volk. Na het opsommen van namen van hen die geen woord geuit hebben, spreekt schrijver de hoop uit dat er zoo weinig mogelijk B. B.-ambtenaren in den nieuwen Volksraad zullen komen, opdat er niet nog meer zwijgers zullen zijn; immers de Volksraad wil het volk vertegenwoordigen en voor zijn belangen opkomen.

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

De Christelijke Onderwijzer

van 7 Januari no. 1: Collega Surinamer schrijft: Over eksamens en wat daarmee samenhangt in Suriname (hij beschrijft de Commissie van onderwijs, teven examencommissie, die bestaat uit 'n Inl. praktizijn, een hulpacte-bezitter, een bezitter van de hoofdacte en nog eenige bijacten en een geneesheer, bureaukraat. Hij vergelijkt de wijze van werken in Nederland en Suriname en haalt een voorbeeld aan van een rotten toestand over de toekenning van cijfers. Verbetering in den ongezonden toestand op examengebied is in Suriname wel gewenscht).

Dürener Zeitung

van 24 December heeft een artikel over Indië: Java, Paradijs und Hölle. Ein Insel der Vulkane. Das Land, wo zum Kaffee gleich der Zucker wächst. Verreckende Holländer, leichtzinnige Maleier, door Georg Häfner. (het gif van dergelijke artikelen wordt in Duitschland over het door andere landen bewonderde Ned.-Indië en de Nederlanders als kolonisators gestrooid.)

Foreign Affairs (New-York)

Dutch Problems in the West Indies, door Amry Vandenbosch (de schrijver behandelt Curaçao en Aruba. De tegenstelling tusschen de Benedenwindsche en de Bovenwindsche eilanden wordt duidelijk aangegeven en de oorzaak van de „los van Curaçao-beweging van de Bovenwindsche eilanden).

De Hollandsche Revue

No. 1 van 1 Januari: De uitbarsting van den Merapi. Een lange lijst van erupties (we lezen daarin dat uitbarstingen bekend zijn van 1664, 1678, 1768, 1822, 1832, 1837, 1846 en 1906. Von Bookhold was de eerste Europeaan, die op 18 Juli en 10 Aug. 1768, den berg beklom.)

De Indische Culturen (Teysmannia)

No. 23 van 1 December: Waarnemingen bij den dwergpalm op Malakka, door H. W. Jack en W. N. Sands (een uitvoerig met 14 tabellen en vele foto's verlicht artikel). — Eenige houtsoorten in Guyana (alleen de houtsoorten van Fransch Guyana worden besproken.)

NEUTRALE SCHOOLVEREENIGING „SWEELINCKSCHOOl”

1ste SWEELINCKSTRAAT 22-24 - DEN HAAG

6 jaar L.O. met Fransch en Handenarbeid. Opleiding voor H.B.S. enz.

4 jaar U.L.O. Opleiding Diploma A. en B. Vervolgklasse.

Opleiding Diploma Stenografie en Cursus in het koken.

5546

De Directrice, M. A. G. STEFFELAAR.

De Indische Gids

In no. 49 van 6 Dec.: Iets over de slavernij in Suriname, door mr. J. H. Heslinga (veel dezen, gelukkig thans voorbij, tijd betreffend, zegt schrijver, is nog niet openbaar en ligt nog opgesloten in de oude archieven. Een belangrijk veld voor studie in die archieven, thans in Nederland in 's Rijksarchief bewaard, ligt nog braak en belangrijke onderwerpen voor geschiedkundige dissertaties liggen als het ware voor het grijpen. Een der belangrijkste kan zijn: De slaventijd van Suriname.)
No. 50 van 13 December: Mr. D. Fock, oud-Gouverneur-Generaal over de Indische Begroting (geschreven voor de Avondpost, biedt de I. P. het „als een primeur aan hare lezers aan nog voor het in de Avondpost van 18 November is verschenen”). O.i. kloppen die data niet.

Locale Belangen

Afl. 23 van 1 December: Enkele beschouwingen over de commissiën van artikel 71 der Stads-gemeenteordonnantie en het Wethoudersinstituut in verband met de herziening der Gemeentewet, door D. C. Vermazen. — Wijziging der samenstelling van enkele stadsgemeenteraden, door dr. J. W. de Stoppelaar. — Datum van inwerkingtreding van belastingverordeningen, door Van Hasselt (de Regeering had aan den gemeenteraad medegedeeld, dat geen terugwerkende kracht mocht worden gegeven). — Verkeerstellingen op de Provinciale wegen van West-Java. — Opheffing eventuele belemmeringen bij uitvoering van openbare werken, (door ir. J. J. Jonker in de „Waterstaats-Ingenieur”).

Marineblad

Afl. 5 van 20 Dec.: De voedselpositie van Java en Madoera in oorlogstijd, door J. P. Scheepmaker (getracht wordt een antwoord te geven op de vraag: welke hoeveelheden voedingsmiddelen zullen op het eiland Java moeten worden ingevoerd, indien bij een oorlog met een buitenlandse machtstaat de geregelde scheepvaartverbindingen met dit eiland gedurende 6 maanden zullen zijn verbroken.)

Medische nood

No. 4: Geneeskundige verzorging als middel ter malariabestrijding, door prof. dr. N. H. Swellengrebel. — Een diakones in een eenzamen uithoek van den archipel (Zr. M. Loots te Tobelo op Halmahera). Twee zendelingen-artsen, welke onlangs naar Indië vertrokken (dr. J. Bremmer en dr. A. Bonebakker). — Een roepstem uit Nieuw-Guinea (waar medische nood heerscht.)

Natuurkundig Tijdschrift voor N.-I.

Derde aflevering van deel XC. Een voorkomen van Nummulietenkalksteen aan den Noordrand van het Westelijk grensgebergte, Gouvernment Jogjakarta, door Tj. L. Reitsema. M. Sc. — Over een voorkomen van Daciet aan de Zuidkust van Jogjakarta, in het Goenoeng Sewoe kalksteengebied, door denzelfden schrijver. — Halo's in Ned.-Indië waargenomen, door dr. S. W. Visser. — De Calderastrijdvraag, door jhr. dr. C. G. S. Sandberg (er is een uiterlijke overeenkomst van caldera's en kraters of mantelpijpen. Een nadere bestudeering rijpte bij schrijver om tot een diepgaande studie van het vraagstuk over te gaan. Onder de weinigen, die gepoogd hebben om door een scherpere omschrijving het begrip van „Caldera” in tegenstelling van kraters, te benaderen, behoort R. A. Daly. 's Schrijvers definitie kort samengevat: Caldera is mantelpijp in al zijn verschillende vormen en variaties). — Vulkanische verschijnselen en aardbevingen in den O.-I.-Archipel gedurende 1929. — Uitkomsten aardmagnetische waarnemingen gedurende 1926-1929.

Neerlandia

Het in zijn nieuw gewaad, grooter formaat en met teekenachtige hoofden verlichte Januarinummet bevat een Surinaamschen brief, waarin op typische wijze het straatleven in Paramaribo wordt beschreven. — In de rubriek Voetspoor der Vadersen o.a.: de Redoute „Van Eck” op Ceilon, in de dagen der O.I.C., in 1760 gebouwd.

Nederlandsch-Indië

Afl. 4 van 16 Nov.: Richtlijn. Het groote doel, door J. B. R(uzius). — Is de tegenstelling Oost en West wel juist, door R.

Nederlandsch-Indië, Oud en Nieuw

Afl. 9: Het padimesje, door J. W. van Dapperen (een rijk gedocumenteerd en met een schat van afbeeldingen verlicht artikel over het padimesje, dat in de landen buiten de Ned.-Ind. archipel

gelegen, uitgezonderd in eenige kleinere gedeelten b.v. de Maleische landen om Malakka heen, onbekend is.)

Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskunde

No. 51 van 20 December: Physiologische verschillen tusschen Europeanen in de tropen en in Europa, door J. J. van Lochem. („Het begrip tropische hygiëne werd nog geen vijftig jaar geleden gedekt door het begrip physiologie van den Europeaan in de tropen. Het vraagstuk van acclimatisatie van blanke rassen in de troepen en het vraagstuk, in hoeverre het verblijf van den Europeaan in de tropen tot lichamelijke schade leidt, deden belangstelling uitgaan naar het onderzoek naar physiologische verschillen tusschen Europeanen in de tropen en Europeanen in Europa.”)

De schrijver haalt aan, dat in het Geneeskundig Tijdschrift voor Nederlandsch-Indië, Deel 70, 1930, bldz. 786) de physioloog der geneeskundige hoogeschool te Batavia, W. Radsma, aan dit alles herinnert ter inleiding van nieuwe onderzoekingen: 1°. over de lichaamstemperatuur van den Europeaan in de tropen; 2°. over de intensiteit der ruststofwisseling en 3°. over de ademhaling in de tropen.)

Onze Vloot

Januarinummet: De Nederlandsche Marine en de beide Indië, (rede voor het Nationaal Jongeren Verbond in October 1930, door J. Th. Fürstner).

Orgaan van de N.-I. Officiersvereniging

No. 11 van November: Het 100-jarig jubileum der oudste bataljons infanterie 1830-1930, door P. S. (op 4 December was het 100 jaren geleden, dat de bataljons I tot en met IX de korpsen der „oude garde” in het leven geroepen werden, waarmede de scheiding tusschen het Nederlandsche en het Ned.-Ind. leger een voldongen feit werd.) — De Ned.-Amerikaansche wetenschappelijke expeditie naar het Nassaugebergte van Centraal Nieuw Guinee, 1926, door R. Posthumus (vervolg). — De verhouding van den Landvoogd tot het opperbestuur (voordracht door prof. mr. dr. H. Westra op 18 Nov. te Bandoeng.)

Ons Nageslacht

Orgaan van de Eugenische wetenschap in Ned.-Indië. No. 4, November: Die Indo-europäer Niederländisch Ostindies, door prof. dr. Ernst Rodenwaldt.

Spoor- en Tramwegen

No. 1, van 6 Jan.: Een belangrijk kunstwerk van de Staatsspoorwegen op Java, door ir. C. L. de Voogt (nl. de in 1885-'86 gebouwde brug nabij de halte Sentolo de Kali Progo aan de lijn Kroja-Djokja).

De Tropische Natuur

Afl. 12 van December: Over eenige Nederlandsch-Indische stinkzwammen, door K. B. Boedyn. — Ramboong-gasten of een spijziging van duizenden, door F. J. Nainggolan (Ramboeng is de Atjehsche verzamelnaam voor de in het wild groeiende reuzen Ficus-soorten). — Treubia insignis Goeb. in Sumatra gevonden, door C. van Steenis (op G. Pesagi ONO. van het Ranaumeer. Dit levermos was tot nu alleen bekend te Tjiboda, G. Gedé.)

Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardr. Genootschap

Januari: Positieve en negatieve vulkaanvormen, door dr. ir. W. R. van Bemmelen. — Het asylrecht bij overspel in den Indischen Archipel, door dr. J. P. Kleiweg de Zwaan (zooel personen als plaatsen: „marapoehuis”, kunnen als asyl dienen). — De verdeling der bloedgroepen in West-Java. Constante en Inconstante Eigenschappen der Bloedgroepen. Akademisch Proefschrift van (mej.) W. M. van der Made, 1930, besproken door J. P. Kleiweg de Zwaan). Onder genootschapszaken zien wij op de alg. bestuursvergadering van 8 Nov. vermeld, dat het nieuwe bestuurslid mr. A. J. A. A. baron van Heemstra de vraag doet of het niet mogelijk zou zijn om van eventuele proefvluchten in Suriname, welke de door de Regeering uitgezonden deskundigen zullen maken in verband met het zoeken van geschikte landingsterreinen, gebruik te maken om fotografische opnemingen te doen, niet alleen voor de cartografie, doch ook om vast te stellen of bepaalde houtsoorten in de oerwouden in hoeveelheden aanwezig zijn.)

ZENDINGS- EN MISSIEBLADEN

St. Melaniablade, Januari, no. 7: Kunstproeve van den Geleenschen Missienaakring, door D. Hardjasoewande.
St. Claverbond. Januari: Indië roept u! Iets voor jonge, bekwame onderwijzers. — Kerkwijding

COLUMBIA

Grafonola's en Records

„THE COLUMBIA HOUSE”

Laan van Meerdervoort 99

Den Haag — Telefoon 332151

Laat uwe machine nazien, opnieuw stellen en schoonmaken, voordat gij er mede naar Indië vertrekt.

Reparaties binnen 2 dagen —

5333

ODEON

te Somohitan, door Fr. Strater. — Lotgevallen van Pandji Woeloeng, door C. Claereboets.

Petrus Donders, Januari no. 5: Van koloniaal tot monnik. (De brief is op 18 Februari 1900 geschreven uit het klooster te Achel aan pater Lemmens, die als luitenant in Suriname kwam en als Redemptorist terugkeerde.)

BOEKENSCHOUW

De beteekenis van de vruchtenteelt voor Suriname, door C. L. Tomson; Sinaasappelteelt in Suriname, door J. A. Liems. Voordrachten gehouden voor de groep West-Indië van het Indisch Genootschap op 17 December 1930. Verschenen als blz. 135-158 van de gedrukte verslagen van het genootschap, bij Mart. Nyhoff.

Suriname

Mr. J. H. Heslinga, oud-gouvernements-secretaris van Suriname, schrijft in het „Soer. Handelsblad”:

„Wat typisch aandoet voor iemand die van Indië in Suriname komt is de groote verbreidheid van de Nederlandsche taal, hetgeen wel pleit voor het onderwijs in deze kolonie. Met al het ondergeschikte personeel, met „The man in the street”, kan men onze moedertaal gebruiken en wordt correct daarin geantwoord. Alleen de allerlaagste volksklasse bedient zich van een taal, samengesteld uit een mengelmoes van verschillende talen. Neger-Engelsch of taki-taki heeten, welke taal ook gebezigd wordt bij de bestuursaanraking met boschnegers en Indianen. In de stad raken echter vele Neger-Engelsche uitdrukkingen geleidelijk vergeten en worden meer en meer vervangen door Nederlandsche. Te verwachten valt dan ook dat reeds in een zeer nabije toekomst van het taki-taki niet veel meer zal zijn overgebleven, althans in de stad zal zulks het geval zijn.

In Indië is iemand die geen woord Maleisch kent een ongelukkig mensch, die allerlei moeilijkheden zal ondervinden, in Suriname treft men slechts bij uitzondering import-Europeanen aan, die iets van het Neger-Engelsch kennen. Ze hebben het niet noodig en kunnen zich toch voortreffelijk redden”.

Hoewel vele Neger-Engelsche woorden door Nederlandsche worden vervangen, gelooven wij niet, dat die „zeer nabije toekomst” zoo heel nabij is. De Britsch-Indiërs en Javanen leeren voor hun verkeer met de overige bevolking het gemakkelijke Neger-Engelsch aan. Er zullen nog eenige geslachten overheen moeten gaan vóór de in Suriname geboren Aziaten door de scholen genoeg Nederlandsch hebben geleerd om zich gemakkelijk daarin uit te drukken.

„De Telegraaf” van 6 Januari, 4e avondblad, bevat het volgende telegram:

„PARAMARIBO (Suriname), 5 Jan. (Aneta.) — Na een normale groote droogte bleven in November 1930 de regens steeds uit. In December begon de toestand van de koffiecultuur kritiek te worden. Gelukkig kwamen de laatste weken regens door, waardoor de koffieboomen zich prachtig konden herstellen. De oogst van het jaar 1931 zal, behoudens enkele plaatselijke uitzonderingen, daardoor vermoedelijk geen noemenswaardigen invloed van de droogte ondervinden.”

Dat is zeker een verblijdend bericht, waarbij echter de vraag rijst: wat moeten de planters met hun onverkoopte koffie doen?

„De Nederlander” van 31 December schreef in zijn overzicht:

„Suriname, of wij er onze beste mannen van eerste of tweede klasse heen zenden — het blijft een smartekind. Alle soorten kindermeel uit den politieke grutterswinkel werden er geprobeerd, — de patiënt wil maar niet opschieten in grootte en kracht.”

De patiënt zal opschieten in grootte en kracht, zodra het Nederlandsche kapitaal ophoudt alleen te denken aan de in Suriname geleden verliezen, maar ook wil

Wissel- In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

AMSTERDAM. (C)

Keizersgracht 255 — Telefoon 31290, 35290 en 36290

CURAÇAO

CARACAS

VENEZUELA

Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika

5476

Incasseringen
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

terugdenken aan de in vroeger jaren behaalde groote winsten.

Men leze o.m.: Reese's „De Suikerhandel van Amsterdam”.

Ook in Nederl. Oost-Indië zijn ontzaglijke verliezen geleden, maar men heeft volgehouden!

In zijne op 6 Januari gehouden rede zeide de heer W. A. Engelbrecht, voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam:

„Sedert September 1930 kan ons land zich verheugen in een 14-daagsche luchtverbinding met Nederlandsch-Indië. Hiermede is een energiek streven der K. L. M. verwezenlijkt, waardoor het leven van ons land en dat van Nederlandsch-Indië zooveel nader bij elkaar zijn gebracht. Mogen ook de pogingen voor luchtverkeer met Suriname en Curaçao slagen en bijdragen tot grotere belangstelling voor de West-Indische gebiedsdeelen van den Staat.”

Op de rol der burgerlijke Kamer van den Hoogen Raad kwam voor de zaak van de Chinese Sociëteit te Paramaribo welke door het Hof van Justitie in Suriname ontbonden is verklaard en van haar rechtspersoonlijkheid vervallen.

De vereeniging Kong Ngie Tong ging van dit arrest in appél bij den Hoogen Raad der Nederlanden, waarbij mr. Duys als advocaat optrad.

Als tegenpartij waren door mr. Duys gedagvaard de gouverneur van Suriname en den procureur-generaal bij het Hof van Justitie aldaar.

Aangezien zich voor de gedagvaardden niemand stelde, vroeg en verkreeg mr. Duys verstek.

Daarna werd hem een termijn van vier weken toegestaan voor het nemen van zijn conclusie.

In „Het Algemeen Handelsblad” van 7 Januari het volgende bericht van zijn Rotterdamse correspondent:

„Half Januari zal in ons land aankomen het stoomschip „Zaan”, het eerste schip dat rechtstreeks een lading hout van een concessie in Suriname naar Nederland vervoert.

Indertijd hebben wij melding gemaakt van de plannen der „Ohim” inzake boschexploitatie in Suriname. Wij hebben toen ook meegedeeld dat deze onderneming voornemens was het hout rechtstreeks van de concessies aan de Corantijn, die zij overgenomen heeft van een buitenlandsche onderneming, naar Nederland te verschepen, zulks om kosten van overlading en opslag te Paramaribo te vermijden.

Er bestond aanvankelijk wel eenige twijfel of het mogelijk zou zijn een scheepstype te vinden dat zonder economische en nautische bezwaren dergelijke groote zeereizen zou kunnen maken en dat tevens de rivieren zou kunnen opvaren om aan de concessie te laden. Het voorbeeld van „de Zaan”, die deel uitmaakt van de vloot van de Maatschappij „Houtvaart”, een gewone houtboot derhalve, heeft bewezen dat het plan zeer wel uitvoerbaar is. „De Zaan” heeft ter plaatse 1600 ton hout, haar volle laadvermogen, kunnen innemen.

Peilingen die op de rivier verricht zijn hebben de meening doen postvatten dat ook een grooter schip dan „De Zaan” dergelijke reizen kan ondernemen.

Er zijn dan ook onderhandelingen gaande over het charteren van een boot die 2200 à 2500 ton kan laden. De wijze van vervoer die thans wordt toegepast, maakt het volgens de Ohim mogelijk de Surinaamsche harde houtsoorten aan de markt te brengen tegen prijzen die kunnen concurreren tegen die van Afrikaansche en andere edele houtsoorten.

„De Zaan”, die 13 November van Rotterdam vertrokken is en daar, zooals gezegd, half Januari wordt terugverwacht, zal derhalve, indien alles naar wensch verloopt, haar rondreis in ruim twee maanden hebben volbracht.”

In het nummer van 3 Januari van het zelfde blad een interessant artikel over de wijze waarop het departement van Koloniën 't Surinaamsche houtbedrijf meent te moeten bevorderen.

Wij kunnen op het artikel niet ingaan. De leden der Tweede Kamer zullen daaraan wel de noodige aandacht wijden. Eenige opheldering van regeeringswege is zeer gewenscht.

Bij Kon. besluit is bevorderd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau de heer G. A. van Tooren, Rooms-Katholiek geestelijke te Paramaribo.

Curaçao

De benoeming der leden van het Hof van Justitie.

Het is ons gebleken, dat hetgeen wij meedeelden omtrent de benoeming van mr. Duetz tot lid van het Hof van justitie juist is. Mr. Duetz is door de Koningin voor het leven benoemd geworden. Nochtans met toepassing van het Detacheeringsbesluit 1930, zoodat hij na zes jaren kan terugkomen, en dat op zeer voordeelige voorwaarden, maar op geenerlei wijs tot ontslagneming kan worden gedwongen.

Juist heeft de Amsterdamsche hoogleeraar prof. mr. Ph. Kleintjes in het Weekblad van het recht van 1 Januari 1931 over deze benoemingen een hoofdartikel geschreven, waarin geheel hetzelfde standpunt, als wij hebben ingenomen, wordt verdedigd. Prof. Kleintjes zegt: „Het departementale stelsel... is in zijn wezen onwettig, in zijn werking ondeugdelijk.” Daarbij is geen woord Fransch!

Nog op een groot gevaar willen wij wijzen. Het is in den tijd van de Huurkommissiewet voorgekomen, dat de Hooge Raad een beschikking eener huurcommissie heeft nietig geacht, omdat de commissie was samengesteld in strijd met de wettelijke bepalingen.

13 Februari a.s. hoopt mr. Duetz, wiens aanstaande benoeming de Amigoe van 13 Dec. reeds vermeldt, naar Curaçao te gaan.

Voordeelig saldo.

De rekening over 1927 wijst een voordeelig slot aan van f 150.145. De regering heeft aan de Staten-generaal voorgesteld, dit bedrag te brengen ten voordeele van de „koloniale” begrooting voor 1931, en deelt mee, dat daarop bij de vaststelling dier begrooting reeds is gerekend.

De middelen.

De middenstaat over het derde kwartaal 1930 geeft o.a. de volgende cijfers:

De inkomsten hebben bedragen f 6.463.707.— tegen f 5.365.675.— in 1929 en ruim anderhalf miljoen boven het ¼ der raming. Meer dan in 1929 hebben opgebracht: grondbelasting f 115.000, inkomstenbelasting f 240.000, successiebelasting f 16.000, huur van landgronden en eigendommen f 9.000, douane f 23.000, watervoorzieningsdienst f 13.000 en alle andere ontvangsten f 31.000. Door de ongelooflijk hooge opbrengst der inkomstenbe-

Zoo groot wordt zus!

door ons heerlijke-smakelijke MELKBROOD

Ze eet 't dan ook iederen dag.

Mei 10% VERBRUIKS-DIVIDEND

N.V. VEREENIGDE BAKKERIJEN
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK en DE OUDE VETTE HEN.

lasting vooral heeft de staat de verlaging van verschillende andere posten kunnen dragen. Minder brachten op, o.a.: invoerrecht f 33.000, accijns op gedistilleerd f 45.000, boeten f 6.000, uitvoerrecht, f 47.500, radiodienst f 22.000.

De loodsgeelden waren f 13.000 hooger, maar bleven f 9.000 beneden de raming.

Hulde!

De afdeling Curaçao van „Oost en West” telt 220 leden.

Wonderlijk!

La Prensa is een Curaçaosche courant, die hoofdzakelijk Spaansch nieuws geeft, vooral wat de telegrammen betreft lang niet altijd wat menschen in een Nederlandsch gebiedsdeel interesseeren zal. Onder de advertenties zijn er dikwijls ééntalig Nederlandsche, soms met naast of onder elkaar Spaansche en Nederlandsche tekst. In het blad van 17 Dec. l.l. treffen we echter onder elkaar twee eentalige Engelsche „announcements” van „the Attorney-General.” Voor wie zouden die bestemd mogen zijn?

Niet zóó!

Bij de begroting voor 1931 kon de gouverneur niet aangeven, welke werken hij voor de f 3.000.000 aangevraagde gelden wilde doen uitvoeren. Thans wordt dit bij brief aan den Kolonialen raad meegedeeld: wegen op Curaçao en Aruba, vliegdiens, dienstgebouwen op Aruba, waaronder een woning voor den nieuwen rechter, die f 25.000 kosten moet, dienstgebouwen op Curaçao (loods- en havenkantoor, belastingkantoor, woningen voor gehuwde ambtenaren, bouw Nederhorst en oeververbinding,) dit alles staat op het program. De gouverneur verzoekt spoedig bericht, of de raad zich met een en ander vereenigen kan. De raad verwees deze brief, dien hij een „missive” noemt, naar de afdelingen. En hoe nu, wanneer over dezen brief een ongunstig voorloopig verslag wordt uitgebracht en de raad deze voorstellen verwerpt?

Geschiedkundige Sprokkelingen.

Prof. Knappert heeft in de *Bijdragen voor vaderlandsche geschiedenis en Oudheidkunde* een lijst gegeven van West-Indische studenten aan Nederlandsche hoogeschoolen tusschen 1701—1813. Daaronder vinden wij: Bernagi, Leiden 1702; Cardozo, Harderwijk, 1757; Coerman, Groningen, 1796, Leiden 1797; Contini, Leiden, 1782; Esdré, Harderwijk, 1781; Hayunga, de latere secretaris van den raad van justitie, die naar Suriname ging, Groningen, 1807; Sturling, Leiden, 1772; Hueck, Groningen, 1786; Kerckrinck, Utrecht, 1740; Roelandus, Utrecht 1797; C. P. Römer, Groningen, 1786; Hansz, Groningen 1767; W. Welb Duyckinck, de latere gouvernementssecretaris, Harderwijk, 1808 en 1811; Webkok, Leiden, 1739.

5014

CORRECT DANSEN...?

DANSINSTITUUT
PRIVÉLES BIJ ..... H. J. TIMMER
ARCHIMEDESSTR. 64 Tel. 337007, DEN HAAG
(voorheen gevestigd Koningin Emmakade 133)

5514

Dansinstituut v.d. Zanden
SCHIEDAMSCHESINGEL 103 B—105 B — ROTTERDAM
TELEFOON 51565 5591
Een der goede adressen voor Indische verlofgangers.

Berichten der Afdelingen

**Afdeling Den Haag.
Merapi-ramp.**

Onmiddellijk na het bekend worden van de ramp, welke Midden-Java heeft getroffen door de uitbarsting van de Merapi, heeft de heer Paul Jörgen, de vervaardiger van talrijke Indische eenakters en Indische Levens- en Plantersliedjes, zich bereid verklaard aan de leniging van den nood te willen medewerken.

Deze belofte is voor de directie van het Seinpost Theater aanleiding geweest op 20, 21 en 22 Jan. a.s., des avonds om 8 uur, in genoemd theater drie avonden van Indisch Klein Tooneel te organiseren. Behalve twee Indische eenakters „Ondanks alles” en „Comedianten”, waarvoor de heer Louis Poolman extra is geëngageerd, zullen door „Het Indisch Klein Tooneel” onder leiding van Paul Jörgen verschillende Levens- en Plantersliedjes worden gegeven waaraan, behalve door den dichter, medewerking wordt verleend door de dames Lilian van der Does en Anny Prins en den heer Harry Nijhuis.

Aangezien alle leden van dit troepje meerdere jaren in Insulinde zijn geweest kan men er van verzekerd zijn, dat het een echte Indische avond zal worden.

Waar bovendien de directie van het Seinpost Theater een gedeelte van de recette voor de Merapi-ramp zal afstaan, hopen wij dat ieder die belang stelt in onze koloniën, een dezer avonden zal bijwonen. De arme slachtoffers moeten geholpen worden en wij hopen dat het bedrag, hetwelk de Seinpostdirectie aan het Merapi-fonds kan afdragen, de spontaniteit, waarmede Paul Jörgen zijn aanbod heeft gedaan, nog verre zal overtreffen.

Daar de prijzen zeer laag gesteld zijn (van f 0.65 tot f 2.—, rechten inbegrepen), hopen wij, dat vele onzer leden een dezer avonden zullen bijwonen ter leniging van den nood der Merapi-slachtoffers.

Afdeling 't Gooi.

Tot 1 Maart e. k. bestaat de gelegenheid de contributie 1931 op postrekening 162852 te doen overschrijven. Nadien zal over het bedrag beschikt worden, verhoogd met inningskosten.

DE SECR.-PENNINGMEESTER.

Dinsdag 27 dezer zal, in samenwerking met de vereeniging „Onze Vloot” een avond gegeven worden in het Casino te Hilversum. De heer Dr. W. van Bemmelen zal een causerie houden met lichtbeelden over: „De Merapi voorheen en thans”. Na de pauze zal het gezelschap Speenhoff optreden.

Leden hebben recht op 3 plaatsen welke echter besproken moeten worden. Hiertoe bestaat gelegenheid aan het bureau van het Casino van 16 t./m. 22 Januari. Tijdige plaatsbespreking, hoogst gewenscht.

DE SECRETARIS.

Afdeling Apeldoorn.

De contributie betaling kan tot 20 Januari nog plaats hebben op no. 93038, het giro nr. van den heer J. C. Baars.

Merapi-ramp.

Vorige verantwoording: f 231.—. Ingekomen tot 11 Januari j.l.: mevr. B. te B. f 25.—; L. A. S. f 2.—; H. W. S. f 5.—; T. G. O. f 1.—; mej. C. W. V. f 5.—; mr. L. J. D. f 10.—; H. J. S. f 10.—; fam. Sch. f 2.50; K. H. Korff f 10.—; mej. J. E. F. D. f 5.—; mej. A. A. M. t. C. f 2.50; dr. R. T. F. R. f 10.—. Totaal f 319.—.

Verloting Schilderij.

Voor de volledigheid vestigt het bestuur nog eens de aandacht hierop en op de etalage in kunsthandel Minderman.

Voor het Bestuur de secretaris-penningmeester
J. C. BAARS,
Jagersweg 42,
Tel. 1358; postgiro 93038.

**Afd. Groningen en Ommelanden.
Merapi-avond.**

Het Bestuur brengt hierbij ter kennis, dat op Dinsdag 20 Januari a.s. des avonds 8 uur precies in de bovenzaal der Harmonie vertoond zal worden de zeer belangwekkende film „Tropisch Toerisme”, welke zal worden opgeluisterd door krontjong- en gamelang muziek. Het belooft een schitterende avond te worden. Als extra attractie worden eenige lichtbeelden

Nagekomen Berichten.

Openbare Psychometrische Seance

door E. ZEEVEN 5009

op VRIJDAG 23 JANUARI a.s., des avonds 8 u. in Gebouw „Ken U Zelfen”, de Ruyterstraat 41.

Inleider: de Heer P. GOEDHART.

Entree f 0.85 (belasting inbegrepen).

Plaatsbespreken dienzelfden dag van 11—3 uur.

vertoond van de Merapi, zoowel vóór als na de uitbarsting.

De geheele netto opbrengst zal worden afgedragen aan het Comité voor de slachtoffers der Merapi-ramp.

Met het oog hierop kunnen wij ditmaal onzen leden geen vrijen toegang geven, doch is de entreprijs vastgesteld op f 0.50 per persoon voor leden, begunstigers en leerlingen van onderwijs inrichtingen. Ieder ander betaalt f 1.— entree als minimum.

Onnoodig is het natuurlijk onze leden te verzoeken zooveel mogelijk familie, vrienden en bekenden mee te nemen; dat de groote zaal te klein blijke.

Het is voor een goed doel.

HET BESTUUR.

Van de afdeling Breda.

Op 6 en 29 Februari en 13 Maart e.k. zal de heer Tillema, voor de leden onzer afdeling, in Concordia, zijn Borneo-film vertoonen. Het afdelingsbestuur heeft, ten einde de belangstelling zoo hoog mogelijk op te voeren, samenwerking gezocht en verkregen met de plaatselijke afdelingen van voorname Vereenigingen.

HET BESTUUR.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Aan de leden der afdeling Den Haag van „Oost en West”.

In het belang der administratie en ter vermindering van omslachtigheid wordt men beleefd verzocht de jaarlijks verschuldigde contributie rechtstreeks te voldoen aan den Secr.-Penningmeester der afdeling Den Haag, den heer J. C. Baudoin, Jac. Hopstraat 12, Den Haag, giro no. 135120 — en dus niet aan het Algemeen Secretariaat.

Internationaal Recht.

Den leden onzer Vereeniging wordt bekend gemaakt dat bij het Algemeen Secretariaat, Korte Voorhout 6, Den Haag, gratis toegangskarten te bekomen zijn — tot een beperkt aantal — van de lezingen welke in dezen winter georganiseerd zijn door den Groep Nederland van belangstellenden en de Haagsche Academie van Internationaal Recht (afdeling Den Haag). Deze lezingen hebben alle tot onderwerp de ordening der internationale verhoudingen (verleden, heden, toekomst). Verschillende deelen der wereld zullen worden beschouwd in verband met deze ordening.

De volgende lezingen zullen gehouden worden in het Vredespaleis om 8 uur 's avonds:

15 Januari 1931 — Prof. J. J. L. Duyvendak over Oost-Azië.

5 Februari 1931 — Dr. N. Japikse over het Britsche Wereldrijk.

Voor de afdelingsbesturen.

Art. 5 Huish. Reglement der Vereeniging.

Elk Afdelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 20en Januari aan het Hoofdbestuur een alfabetische naamlijst der leden van de afdeling op 1 Januari, met vermelding van ieders contributie of bijdrage en adres, benevens een opgave van de bestuursleden met vermelding van functie en een opgave van ingestelde commissiën met vermelding der commissie-leden.

Alk Afdelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 1en Maart aan het Hoofdbestuur:

- het verslag over het afgelopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorige jaar en de resultaten welke verkregen zijn door inrichtingen door de afdeling in het leven geroepen;
- een geldelijke afrekening;
- een opgave van onderwerpen welke de afdeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wenschte te zien;
- een kandidatenlijst, inhoudende opgave van een dubbeltal kandidaten voor de mogelijk voor de afdeling openvallende plaatsen in het hoofdbestuur.

Complete Jaargangen.

Complete Jaargangen 1930 K.W. ad f 2.50 verkrijgbaar bij het Algem. Secretariaat, Korte Voorhout 6, Den Haag.

Ramp Merapi.

Giften, volgens vorige opgave — die van A. Z. te Brussel moet zijn f 15.—, waardoor het totaal f 5.— minder f 35.—

Ingekomen van 1 t./m. 10 Januari:

Per Giro:	
L. A.—B., Den Haag	f 10.—
H.—B., Laren	" 25.—
Wed. Dr. J. L. C.—S. v. d. K., Bilthoven	" 5.—
Dra. A.—P., Amsterdam	" 10.—
J. L.—H., Velp	" 150.—
C.—P., Den Haag	" 5.—
C.—L., Amsterdam	" 5.—
L. W. S.—Z., Den Haag	" 10.—
D.—B., Den Haag	" 5.—
P. H.—Th., Den Haag	" 5.—
Per Kas:	
J. C.—H., Den Haag	" 5.—
J.—R., Den Haag	" 2.50
Totaal	f 124.—

Alliance Française Amsterdam.

Fransche week, 31 Januari—6 Febr. 1931.

Het bericht in het Koloniaal Weekblad van 11 Dec., pag. 599, wordt als volgt aangevuld:

Voor de te houden „Week” heeft zich een uitgebreid Comité van aanbeveling gevormd met de H.H. W. de Vlucht, Burgemeester van Amsterdam, als Eere-Voorzitter; Ed. Polak, Wethouder van Onderwijs en Kunstzaken, als Voorzitter; en Mr. Jan den Tex, als Secretaris.

De opening geschiedt op 31 Januari in het Koloniaal Instituut door den heer Albert Kammerer, Gezant van Frankrijk. De lezingen hebben beurteelings plaats in het Koloniaal Instituut en in het Hôtel de l'Europe en worden gehouden door vertegenwoordigers uit Fransche regerings- en wetenschappelijke kringen. Zoo zal als reeds aangekondigd, de heer *Albert Lebrun*, Vice-President van den Senaat en oud-Minister van Koloniën, op Woensdag 4 Februari, te 8.30 uur, een voordracht houden in het Koloniaal Instituut over: „*Les colonies françaises à la veille de l'exposition internationale coloniale à Paris.*”

Toegangskarten (onpersoonlijk) voor de geheele week, kunnen tot 25 Januari e.k. aangevraagd worden aan den Secretaris der Alliance Française te Amsterdam, den heer *Mr. Jan den Tex*, Singel 298a, Amsterdam C, telefoon 32098; postgiro 55839.

De prijs bedraagt f 5.—; voor leden van een der Comité's van de Alliance Française in Nederland en van Nederland—Frankrijk, studenten aan een der Nederlandsche Hoogescholen, leeraren en onderwijzers f 2.50. Na ontvangst van het bedrag per giro, vermeerderd met 6 cent portokosten, worden de aangevraagde karten toegestuurd. Afhalen van de karten kan geschieden op Maandag, Woensdag en Vrijdag van 9.30 tot één uur.

Studenten aan één der Universiteiten kunnen bij tijdige aanvraag (vóór 15 Januari) gratis logies bekomen bij leden der Alliance Française. Opgaven voor hoeveel en welke nachten logies wordt gewenscht.

HET COMITE.

N. B. Voor de lezing van den heer A. Lebrun, kunnen de leden der Vereeniging Oost en West, vrijen toegang bekomen en daartoe een kaart aanvragen bij den heer *Mr. Jan den Tex*. (Onze leden in Amsterdam worden afzonderlijk uitgenoodigd. — Zie K. W. 11, 12, 30, pag. 599.)

VAN DE REDACTIE.

Psychometrische seance.

Men verzoekt ons er op te wijzen, dat een openbare psychometrische seance zal gegeven worden door den heer E. Zeeven, op Vrijdagavond 23 Januari a.s., in Geb. „Ken U Zelfen”. De Ruyterstraat 41, Den Haag.

De K. N. I. L. M.

In totaal vervoerde de K. N. I. L. M. in Nov. 1930 1044 lijnpassagiers (v. m. 1133) en 207 (v. m. 412) passagiers bij rond- en speciale vluchten.

Het vrachtvervoer bedroeg 6807 Kg. (v. m. 9951 Kg.).

De vermindering vindt zijn oorzaak hierin, doordat het geregelde courantenvervoer van Batavia naar Bandoeng, met het oog op het vervoerde vertrek van het middag toestel in verband met den natten moesson, tijdelijk is stopgezet.

Het postvervoer bedroeg 1256 Kg. of ongeveer 88500 brieven, vorige maand 1298 Kg. of 91.000 brieven. De belangstelling in Indië in de snelverbinding vliegtuig-mailboot via Medan naar en van Holland, blijft toenemen, echter is het postvervoer naar Holland aanmerkelijk grooter dan van Holland naar Indië.

Het passagiersvervoer op de Medanlijn gaat crescendo. Er deed zich zelfs éénmaal het geval voor, dat een passagier, die de mailboot in Medan wilde halen, geweigerd moest worden, daar geen Kg. gewicht meer beschikbaar was in de aan 8 passagiers plaats biedende FVIIb. Binnen enkele maanden zullen de twee in aanbouw zijnde FXII machines, plaats biedend aan 14 passagiers, in de vloot opgenomen worden, zoodat verwacht mag worden, dat reizigers wegens plaatsgebrek niet meer teleurgesteld behoeven te worden.

De groote tijdwinst in Indië door van het vliegtuig gebruik te maken, wordt heel aardig gedemonstreerd door het volgende staaltje van vlug zaken doen.

Een zakenman vertrok Woensdag per vliegtuig uit Medan naar Batavia, den volgenden dag door naar Soerabaya, waar hij circa 12 uur aankwam. Op Vrijdagmorgen vertrok hij weer naar Batavia om den volgenden dag weer naar Medan terug te vliegen. Hij legde een afstand af van ruim 4800 K.M. en zou voor de reis, die nu in 4 dagen werd gemaakt, anders 12 dagen noodig gehad hebben.

Uitzending voor 's Lands dienst in Suriname en Curaçao.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands burgerlijken dienst in Suriname en Curaçao, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

- 1°. Uitzending voor 's Lands dienst in Suriname: 1 hoofdonderwijzer.
- 2°. Uitzending voor 's Lands dienst in Curaçao: 4 hoofdonderwijzers.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 7de afdeling van het Ministerie van Koloniën.

Commissariaat voor Indische Zaken.

Bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië kan worden benoemd als ingenieur 3de klasse een aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde electrotechnisch-ingenieur. Gegadigden met zwakstroompractijk genieten de voorkeur.

Uitvoerige bijzonderheden vindt men in de „Ned. St.Crt.” van 5 en 6 Dec. 1930, nr. 237.

Uitzending voor 's Lands dienst in Nederl.-Indië.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in Nederlandsch-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

- a. onderwijzer bij het Openbaar Lager Onderwijs, in het bezit der hoofdkarte;
  - b. leerkracht bij het Middelbaar Onderwijs:
    1. Duitsche taal (doctoraal examen of akte B, dan wel akte A met middelbare akte handelsterminologie en handelscorrespondentie);
    2. wis- en natuurkunde (doctor of doctorandus met hoofdvak natuurkunde);
    3. Nederlandsche taal (doctoraal examen of middelbare akte);
    4. paedagogiek (middelbare akte A of B);
    5. aardrijkskunde en geschiedenis (beide middelbare akten vereischt);
  - c. leeraar bij het Technisch Onderwijs, in het bezit van de akte Mg;
  - d. houtvester bij den Dienst van het Boschwezen (in het bezit van het diploma landbouwkundig ingenieur K.B.);
  - e. predikant bij de Protestantsche Kerken;
  - f. rechterlijk ambtenaar (doctoraal diploma Nederlandsch-Indisch recht vereischt);
  - g. gegradueerd adjunct-accountant bij den Belasting-Accountantsdienst;
  - h. adjunct-accountant 1ste klasse bij den Belasting-Accountantsdienst (ervaring vereischt).
- Zij, die voor uitzending voor een dezer betrekkingen

in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot het Commissariaat voor Indische Zaken bij het Departement van Koloniën, Afdeling B, Eerste Bureau.

Kerst- en Nieuwjaarsgesprekken met Ned.-Indië.

Van de gelegenheid om gedurende de Kerst- en Nieuwjaarsperiode tegen verlaagd tarief radiotelefonisch gelukwenschen te wisselen met personen in Ned.-Indië is een belangrijk gebruik gemaakt.

Bedroeg dit aantal in 1929—1930 383, ditmaal werden 512 gesprekken aangevraagd. Het aantal in Nederland aangevraagde gesprekken bedroeg 170 en in Indië 319.

23 Gesprekken konden niet worden afgewikkeld door geen gehoor van den opgeroepene, intrekking of omzetting in volbetaalde gesprekken.

De gesprekken werden afgewikkeld in de periode van 22 December tot en met 5 Januari.

De radioverbinding was in het bijzonder gedurende de morgenuren, zeer goed. Elken dag kon te circa half negen met de afwikkeling der Kerst- en Nieuwjaarsgesprekken worden aangevangen, terwijl het verloop algemeen tot groote tevredenheid stemde.

Luchtmail voor Indië.

Met het vliegtuig, dat 8 Januari j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 25 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 192 K.G. 350 G. bruto en 177 K.G. 160 G. netto.

De zending bevatte 12178 brieven beneden 5 gram; 180 briefkaarten en postwissels; 7036 stukken van meer dan 5 gram; 813 stuks bestemd voor tusschenliggende landen; totaal 20207 stuks.

Van onze Adverteerders.

Bijzondere aandacht verdienen de door den heer Marten N. Damstra, Kapelstraat 46, Utrecht, gemaakte wapenmedaillons in lood gevat en voorzien van kettinkjes, om te worden opgehangen voor het venster, dat daardoor op artistieke, kleurrijke en toch gedistingueerde wijze wordt versierd.

Nevenstaande afbeelding toont u een verkleinde reproductie van zulk een medaillon, waarbij het ontbreken van de kleuren, de fraaiheid van het wapen slechts ten deele tot haar recht komt. De aandacht wordt in het bijzonder gevestigd op de wijze, waarop het fond van het schild is geciseleerd, om een indruk te geven van de zorg, die aan elk detail wordt besteed teneinde een zoo fraai mogelijk geheel te verkrijgen.

Als geschenk bij verjaring, ter memorie van huwelijk, jubileum of ander gedenkwaardig feit, wordt een wapenglasschildering om het persoonlijk cachet altijd zeer geapprecieerd.

ware grootte 26x23 c.M.
Gebrandschilderd glasmedaillon.

Bezit uw geslacht een wapen — onbekende wapens spoort zij op — verzuimt dan niet, de firma M. N. Damstra, Kapelstraat 46, Utrecht, daarvan eens een glasschildering op te dragen. Het is een bezit van blijvende waarde. Ook legt zij zich toe op gravures van wapens in ringen, op de levering van borduurpatronen met wapens op stramien en het ontwerpen en teekenen van familiewapens en stamboomen.

Victoria-water, Oberlahnstein.

Evenals vorige jaren geeft de Victoria-Bron Oberlahnstein weder een zeer practischen maandkalender uit, voorzien van eenige reproducties van foto's, o.a. van de op 380 M. diepte ontspringende bron te Oberlahnstein en verder van het bedrijf van deze bekende Nederlandsche onderneming.

De duidelijke datumcijfers en een memorandum voor het maken van kleine aantekeningen zullen dezen kalender, welke keurig is uitgevoerd, zeer gewild maken, waardoor hij ongetwijfeld een goede plaatsing zal verkrijgen.

PIANO of Radio?

Piano en Radio staan niet tegenover elkaar; zij vullen elkaar aan en al geeft de radio de muziek ook nog zoo goed weer, op gezellige avondjes heeft de piano toch nog altijd de voorkeur.

Een piano is niet alleen een middel om muziek ten gehoor te brengen, maar bovenal een middel om persoonlijk muzikaal gevoel te uitlenen. Wie muzikaal is, zal altijd het verlangen blijfven om zelf te spelen.

Ook zal luisteren naar goede muziek alleen, het gehoor niet ontwikkelen. Kinderen, die piano leeren spelen, zullen later veel beter goede muziek kunnen waardeeren, dan zij die geen muziek-kennis hebben.

Een goede piano is de sleutel tot de gezelligheid in huis en een goed pianospeler is overal welkom. Geeft daarom Uw kinderen de gelegenheid, die U misschien vroeger gemist hebt. Wij kunnen U een goede piano leveren vanaf

f 550.—

GOOSEN & SWAGERMAN

LAAN VAN MEERDERVOORT 100 DEN HAAG — TEL. 337867

PIANO'S ORGELS RADIO

5289

Hoofdkantoor
BINCKHORSTLAAN 5
Telefoon 772184
(3 lijnen) 5563

Nederlanders in Indië!

die belang stelt in de afkomst en de geschiedenis van Uw geslacht, wendt U voor familieonderzoek, opmaken van Uw stamboom en opsporing van Uw wapen tot

MARTEN N. DAMSTRA,
Geslacht- en Wapenkundige, Utrecht, Kapelstraat 46.

Wapenschilderingen, Zegelringen en Lakcachetten.

Billijke honoraria. Betrouwbaar adres.
Tal van dankbetuigingen uit Indië. 5523

J. C. SCHNEEGANS

BONTWERKER, Schouwjtjeslaan 108, Haarlem

Repareeren en Transformeeren van alle soorten BONTWERKEN

5640

Bewaren van Bont onder garantie

Wordt lid van de I^NO

Cliostraat 8 — Amsterdam

Telefoon 25509 5002

Leden van „Oost en West” vraagt gratis toezending Brochure

N.V. Drogisterij „DE SALAMANDER”

„De Haagsche Drogist”

Winkels door geheel Den Haag, Rijswijk en Voorburg. 5610

Telefonische bestellingen onder no. 110454.

Bestemd voor uitzending naar Nederlandsch-Indië.

Ds. J. Beers, predikant van Melskade, Katwijk aan Zee; mej. C. W. van Dienst, verpleegster 1e kl. bij den D. V. G., Segbroeklaan 1, Den Haag.

E. Hoedemaeker, ambt. voor de textielnijverheid 3e kl., Mauritsstraat 60, Utrecht; mr. H. B. R. Frieling, rechterlijk ambt., Leeuwerikstraat 37, Leiden; mr. W. Beun, alsvoren, Merelstraat 33, Leiden.

Bestemd voor uitzending naar Curaçao.

Mr. C. E. Gronemeijer, wd. referendaris ter Gouv. Secretarie te Willemstad, v. Woudestraat 15, Voorburg; F. H. Sardemann, gouv. arts, Schuttersweg 22, Hilversum; H. Meersma, hoofdinspecteur van politie, Columbusstraat 205, Den Haag; M. J. M. Gemmeke, Bronckhorststraat 32, Amsterdam-Z.; J. van Driel, agent van politie 1e kl., Bunschotenschestraat 23, Den Haag.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Mr. J. J. van Tiel, president van den Raad van Justitie te Padang, Mauritskade 75, Den Haag; ir. F. Q. den Hollander, ing. 1e kl. bij de S. S. en Tr., Parkweg 173, Voorburg; S. L. F. Catalani, hoofdcontroleur bij de P. T. T., Nassauplein 29, Den Haag; B. Boelstra, ass.-res. bij den Algemeenen Bestuursdienst, Piersonlaan 7, Amersfoort; C. Jansen, boscharchitect 1e kl. bij het Boschwezen, Sociëteit Phoenix, Delft; M. Stoop, treincontroleur bij de S. S. en Tr., Assendelftstraat 21, Amsterdam; L. A. de Graaf, ass.-resident bij den Algemeenen Bestuursdienst, Hooge Woerd 53, Leiden.

Mr. H. M. Hijmans, hoofd van het Gevangeniswezen, Maliebaan 26, Utrecht; P. J. van Soest, dir. 1e kl. bij de Strafgedangenis op Noesakambangan, p. a. Ned. Handel Mij., Den Haag; G. M. L. Theben Tervile, commies agent der Bataviasche Weeskamer, Justus van Effestraat 10, Utrecht; G. A. Laurman, onderwijzer 1e kl. bij het O. W. L. O., Verdronkenoord 31, Alkmaar; G. W. Fris, ass.-resident bij den Alg. Bestuursdienst, Konin-ginnestraat 52, Breda; F. A. E. Drossaers, secretaris v. d. prov. West-Java, Hanenburgerlaan 154, Den Haag.

Adresveranderingen van Burgerlijke Ambtenaren, Officieren en Onder-Luitenants met verlof.

J. G. Westra, Opperhoutvester bij den dienst van het Boschwezen, 's-Gravendijkwal 31, Rotterdam. J. W. van Weert, Contr. bij den Pandhuisdienst, Markt 43, Breda. G. Alt, 1e Comm. bij den dienst v. Waterkracht en Electr., de Perpon-

cherstraat 112, Den Haag. P. J. Droog, Kapder Genie, v. Baerlestraat 51, Amsterdam Zuid. A. H. N. Schregardus, Kap. der Inf., A. v. Ostade-laan 37bis. W. Stort, Ass.-res. bij den Alg. Bestuursdienst, Pens. Hochalm, Seefeld (O.). A. A. J. M. Geleynse, Ond. 1e kl. bij het O.W.L.O., Gr. Hertoginnelaan 105, Den Haag. B. F. Hendriks, Bouwkundige bij de S.S. en Tr., v. Brakelstraat 103, Den Haag. R. Hazelhorst, Hoofdopz. bij de S.S. en Tr., Haagweg 32, Rijswijk Z.H. J. M. de Witt, Teekenaar 1e kl. bij de S.S. en Tr., Copernicusstraat 119, Den Haag. W. M. Remeüs, Contr. 1e kl. bij het B.B., Lubeckstraat 80, Den Haag. P. A. van Rossum, Leeraar a.d. H.B.S. te Malang, Leenderweg 149, Eindhoven. H. F. Scholte, tijd. wd. ref. 1e kl. bij het Dept. v. B.B., 2e Sweelinkstraat 214, Den Haag. V. E. Koot, ambt. 3e kl. b. d. Dienst der I. U. en Acc., Suezkade 97, Den Haag. O. F. K. A. de Wolff, Contr. 2e kl. b. d. P.T.T.-dienst, Daquerrestraat 151, Den Haag. H. J. Lans, Ond. 1e kl. b.h. O.W.L.O., Rue du 31 December 3, Genève. J. A. v. Schaik, Ins. b.d. S.S. en Tr., Bloemendaalschweg 119, Bloemendaal. N. J. M. A. Huysmans, 1e. luit. der Inf., Obrechtstraat 283, Den Haag. M. Jacon, Kapder Inf., Pens. Waldheim, Hinterzarten (Schwarz Wald).

Adresveranderingen van Gepensionneerden.

M. Winkel, Opperhoutvester, Kon. Emmalaan 11A, Bussum. W. A. Kneepkens, Apotheker 2e kl., Molensstraat 5, Weert. F. F. van Olemn, Onderl. Magazijnmeester Intendance, Harskamp O-d-96. R. Velthuisen, echtg. v. G. H. Mulder, Hoofdverpl. Krankz. wezen, Veendam, Kerkstraat 12. E. S. van Goch, controleur 1e kl. P. T. T., Cederstraat 67, 's-Gravenhage. Ch. E. Fiedelij, Offic. v. Gezondheid 2e kl., A'dam, Scheldestraat 94 boven. P. L. Stennekes, Luit. Kol. Inf., Ieplaan 154, 's-Gravenhage. Ds. J. F. Verhooff, Villa Eldorado, Schel-penpad, Katwijk aan den Rijn. Lopes Cardozo J. Leeraar H. B. S., Bandoeng, Mr. P. J. Troelstraweg 90, Leeuwarden. K. J. C. Logger, Loods 1e kl., Corn. v. d. Lijnstr. 184, 's-Gravenhage. C. J. Adamse, ass. res. van Roebroek, Voltastraat 34, 's-Gravenhage. Mevr. J. M. C. Prange, Dir. N. S. Inl. Hulpond, Tondano, Heeze bij Eindhoven. A. D. Vollegraaf, Accountant 1e kl., Thomas Schwenckestraat 33, 's-Gravenhage. C. F. A. de Wilde, Van Blankenburgstraat 72, 's-Gravenhage. M. B. Romanij, Offic. v. Gezondheid 2e kl., Weteringschans 86, Amsterdam (C). A. P. C. de Wolff, Apotheker 2e kl., Veenemasweg 293-I, Winterswijk. J. L. van Gennep, Ass. Res. v. Panaroekan, P. Bothstr. 14, 's-Gravenhage. C. Lorrier, Onderw. 1e kl., Koepoortsweg 88-b, Hoorn. B. Hendriks, Direct. Krpgeschiedk., Afd. Gen. Staf, Prinsengracht 1017, Amsterdam (C). B. Hendriks, Luit. Kol. Cav. Prinsengracht 1017, Amsterdam (C).

Mutatiestaat van 7 tot 14 Januari '31

Nieuwe Leden:	Voorgesteld door:
Jhr. M. van Rensselaar Bowier, Amsterdam, Brouwersgracht 47.	Secretaris Afd. Amsterdam.
J. Ter Linden, Directeur Rembrandt-Theater, Amsterdam.	den heer J. P. E. van Ameijde te Den Haag.
Mr. Th. I. K. M. Hieterman, Advocaat en Procureur te Hilversum, Oude Engweg 28.	Prof. L. van Vuuren te Utrecht.
Prof. Dr. H. J. M. Weve, Utrecht, Oorsprongpark 1.	Secretaris Afd. Apeldoorn.
Th. Mulder, Apeldoorn, Korenstraat	den heer Dr. H. H. Zeijlstra Fzn. te Deventer-Eigen aanmelding.
L. H. Veenbos, Apeldoorn, Gardenierslaan 36.	Hoofdvertegenwoordiger „Oost en West” te Malang-
H. van IJzeren, Deventer, Brinkgreversweg 7.	
J. F. Bär von Hemmersweil, Letterkundige, Den Haag, Koningsplein 34.	
H. L. Redeker, Gedipl. Gezaghebber B.B. tijdelijk p.a. 15e Bat. Inf. te Bandoeng.	
Nieuwe Begunstiger:	
Mevrouw J. Cornelis Fléchet, Utrecht, Stadhouderslaan 49.	Eigen aanmelding.
Afschrijvingen:	
A. A. Aalders, Controleur B.B., Amsterdam, Stationweg 147.	H. van Genderen, Ass. onderng. „Soengei Baleh” Kisanan.
J. P. Wijtenhorst, Velp, Wassenaarlaan 11.	Ant. J. Varekamp, Haarlem, Westerhoutpark 29.
R. I. P.	
J. Dudok van Heel, Amsterdam, Koninginneweg 32 (overleden).	A. J. Wenting, Oud Gezaghebber B.B., Karang Soewoeng, Cheribon (overleden.)
A. Hasskarl Medenbach, Oud-Generaal-Majoor M. G. D., Den Haag, (overleden.)	Dr. F. G. Cornelis, Utrecht, Stadhouderslaan 49 (overleden.)
Adresveranderingen:	
Algemeen Nederlandsch Verbond, Secretaris-Peningmeester Afd. Amsterdam, van: Surinamepl. 9, naar: Prinsengracht 257.	Stadhouderslaan 70.
G. J. Houtsma, p.a. Waller & Plate, Amsterdam, van: Nieuwendijk 197, naar: Rokin 13.	K. J. Wijngaarden, Oud-Ass.-Resident, Den Haag, van: Fred. Hendrikplein 13, naar: Regentesse-laan 142.
L. B. van Bommel, Off. v. Gez. N.I.L., van: Nijmegen St. Annastraat 18, naar: Leiden, p.a. Geneeskundige Kliniek Prof. Dr. W. A. Kuenen. f 5.—	C. E. Cohen, Ass.-Resident, van: Den Haag, naar: Weltevreden, Oude Tamarindelaan 43, p.a. C. W. L. Cohen.
C. F. A. H. Fundter de Beauchène, Oud-Majoor N.I.L., Nijmegen, van: Elandstr. 1, naar: Vermeerstraat 35.	A. H. H. Kawilarang, Kapitein Inf., thans te Taparoetoeang (Tapanoeli).
C. J. A. L. T. Hiljé, Oud-Resident van Cheribon, Den Haag, van: Fred. Hendrikplein 44, naar:	Ir. C. M. Bolle, Oud-Administrateur suikerfabriek, thans te Malang, Badhuisweg 25, p.a. den heer G. de Lang.
	H. Bijkerk, Utrecht, Amsterdamsche Straatweg, van: 455E, naar: 527.